

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 17. september 2020
(OR. en)

10865/20

CLIMA 189
ENV 518
ENER 292
TRANS 400
AGRI 276
ECOFIN 809
COMPET 408
IND 137
MI 335

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	17. september 2020
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2020) 562 final
Teema:	KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine: investeerimine kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks

---

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2020) 562 final.

Lisatud: COM(2020) 562 final

Brüssel, 17.9.2020
COM(2020) 562 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine:

investeeringud kliimaneutraalsesse tulevikku meie inimeste hüvanguks

{SEC(2020) 301 final} - {SWD(2020) 176 final} - {SWD(2020) 177 final} -
{SWD(2020) 178 final}

2030. aasta kliimaeesmärgi kava

1. OTSUSEKINDLAM KLIIMAKRIISIGA TEGELEMINE

Kliimakriis on jätkuvalt meie aja peamine väljakutse. Viimased viis aastat on olnud kõige soojemad. Üleilmne keskmine temperatuur tõusis 2019. aastaks võrreldes tööstusajastu eelse tasemega 1,1 °C. Globaalse soojenemise mõjud on vaieldamatud – sagenenud on põuad, tormid ja muud äärmuslikud ilmastikunähtused. Peame võtma kiireloomulisi ja järjepidevaid meetmeid, et säilitada inimeste tervist, jõukust ja heaolu Euroopas ja kogu maailmas. Valitsustevahelise kliimamuutuste rühma hiljutistes aruannetes kliimamuutuste ja globaalse 1,5 °C soojenemise, maa, ookeani ja krüosfääri kohta toonitati, et kui kliimamuutusi ei peatata, on sellel rängad tagajärjed. ELi kodanikud on järjest enam ja õigustatult mures. Üheksa inimest kümnest peab kliimamuutusi tõsiseks probleemiks. EL on ülemaailmses kliimamuutuste vastases võitluses esirinnas ja komisjon on kindlalt otsustanud, et EL võtab kohe täiendavaid meetmeid.

Komisjoni president on seadnud Euroopa roheline kokkuleppe¹ peamiseks poliitiliseks prioriteediks, et muuta EL õiglaseks ja jõukaks ühiskonnaks, kus on nüüdisaegne, ressursitõhus ja konkurentsivõimeline majandus. Peame kaitsma, säilitama ja suurendama ELi looduskapitali, kaitsma kodanike tervist ja heaolu kliima ja keskkonnaga seotud riskide ja mõjude eest ning tagama õiglasel üleminekul põhineva kaasava ümberkujundamise, kus kedagi ei jäeta kõrvale. Et see teoks saaks ja et saavutada 2050. aastaks kliimaneutraalsus, suunab komisjon Euroopat praegu jätkusuutlikule teele.

Maailmas leiab praegu aset enneolematu sotsiaal-majandusliku mõjuga tervisekriis. See nõuab viivitamatut tähelepanu, kuid meie jõupingutused ühe kriisi lahendamiseks ei tohi kiirendada ega süvendada teist. Kliimameetmete edasilükkamine või tagasipööramine ei ole Euroopa Liidu jaoks võimalik. Kui arenevat kliimakriisi ei kontrollita, on sellel meie looduskeskkonnale, tervisele ja elatusvahenditele eksistentsiaalsed tagajärjed, mis on võrreldes praeguse tervisekriisiga palju ulatuslikumad. Tegevusetusest tulenevad pikaajalised majandushäired ja kahjulikud sotsiaalsed tagajärjed kaaluksid kaugelt üles praegused ulatuslikesse kliimameetmetesse investeerimise kulud.

Euroopa enneolematud majanduslikud meetmed seoses COVID-19 kriisiga pakuvad ainulaadset võimalust kiirendada üleminekut kliimaneutraalsele majandusele, kui investeerida vajalikesse ümberkorraldustesse ning tagada, et see toimuks ausal ja sotsiaalselt õiglasel viisil. Taasterahastu „Next Generation EU“ ja mitmeaastane finantsraamistik (2021–2027), mille maht on kokku üle 1,8 triljoni euro, annavad märkimisväärse panuse, et aidata saavutada rohe- ja digipööre, mille poole Euroopa püüdleb. Selleks et tõhusalt tegeleda majanduskriisiga ning kasutada samal ajal ära puhtale ja jätkusuutlikule majandusele ülemineku kiirendamisest saadavat kasu, tuleb neid eesmärgi täielikult kajastada ka riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades.

Järgmisel kümnendil toetub EL jätkuvalt kliimameetmete ja nendega paralleelse majanduskasvu valdkonnas saavutatud headete tulemustele. 2019. aastal vähenesid ELi heitkogused (sealhulgas nende sidumise teel) 1990. aastaga võrreldes hinnanguliselt 25 %, majandus kasvas samal ajavahemikul aga 62 %. See näitab, et me suudame kliimamuutustega võidelda ning tagada samal ajal kestliku majanduskasvu ja töökohtade

---

¹ COM(2019) 640 final.

loomise. Käesolevale teatisele lisatud mõjuhinnang näitab, et heitkoguste vähendamine 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemetega 55 % võrra on nii majanduslikult teostatav kui ka Euroopale kasulik, kui on olemas asjakohane poliitika.

ELi praegune poliitikaraamistik üksi ei võimaldaks meil saavutada 2050. aastaks seatud eesmärgi ega täita Pariisi kokkuleppe raames võetud kohustusi. Prognoosid näitavad, et lihtsalt praegu kehtivate õigusaktide rakendamise jätkamise korral saavutaks EL 2050. aastaks kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise 60 %. EL peab juba käesolevaks kümnendiks seadma kõrgemad eesmärgid ja mitte jätma suuremat töökoormust tulevastele põlvkondadele. Mida vähem meetmeid võtab EL järgmise kümne aasta jooksul, seda järsemad ja keerulisemad on heitkoguste vähendamise meetmed pärast 2030. aastat.

Seepärast teeb komisjon ettepaneku muuta praegust heitkoguste vähendamise kava, et saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus, ning võtta seda arvesse Euroopa kliimaseaduse ettepanekus.

Möödunud aastal läbi viidud mõju hindamises ja ulatuslikus konsultatsiooniprotsessis uuris komisjon põhjalikult, millist mõju avaldab meie majandusele, ühiskonnale ja keskkonnale see, kui heitkoguseid vähendatakse 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega 50–55 %. Mõjuhinnangus on hoolikalt arvesse võetud olemasolevate poliitikavahendite kombinatsiooni ja seda, kuidas iga majandussektor saab nende eesmärkide saavutamisele kaasa aidata. Kui soovime saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsust tasakaalustatud, realistlikul ja mõistlikul viisil, tuleb eesmärgiks seada heitkoguste 55 % vähendamine 2030. aastaks.

Seetõttu tehakse käesolevas teatises järgmist:

1. Esitatakse kogu ELi ja kogu majandust hõlmav eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2030. aastaks võrreldes 1990. aastaga vähemalt 55 % (sh heide ja sidumine).
2. Nähakse ette kõigis majandussektorites võetavad meetmed ja algatatakse peamiste õigusaktide läbivaatamine, et saavutada nimetatud kõrgemat eesmärki.
3. Valmistatakse ette 2020. aasta sügisel toimuv avalik arutelu, et suurendada ELi panust Pariisi kokkuleppesse enne aasta lõppu, ning luuakse komisjonile tingimused üksikasjalike seadusandlike ettepanekute esitamiseks 2021. aasta juuniks.

EL saab seada ja peaks seadma 55 % eesmärgi, mis põhineb järgmisel kolmel põhikaalutlusel.

Esiteks on suured heitkoguste vähendamised tulenenud kivisöe-elektriyaamade sulgemisest ja energiamahuka tööstuse puhtamaks muutumisest, samas kui raskemaks on osutunud transpordist, põllumajandusest ja hoonetest (kus esineb erilisi probleeme) pärit heitkoguste vähendamine. Kliimanetraalsuse saavutamine aga nõuab ELi meetmete olulist tõhustamist kõigis sektorites. Pikad teostusajad sellistes olulistes sektorites nagu maakasutus ja transport nõuavad meetmete tõhustamist juba praegusel kümnendil, kuna vastasel juhul peaksid pärast 2030. aastat vajalikud muudatused toimuma ebarealistlikult kiiresti.

Teiseks on liiga suur oht sõltuda järgmisel kümnel aastal CO₂-mahukast tootmisest. See on tingitud praegusest õiguslikust korraldusest ja majandusotsuste loomulikest

lühiajalisusest COVID-19 kriisi ajal. Selleks et praegune investeeringute kavandamine ja praegused otsused oleksid kliimaneutraalsusele üleminekuga kooskõlas, on kiiremas korras vaja selgemaid ja tugevamaid investeerimissignaale.

Lisaks näitavad teadusandmed, et kliimarisikid on kindlalt kasvamas. Erinevalt oma 5. hindamisaruandest leidis valitsustevaheline kliimamuutuste rühm hiljutistes eriaruannetes, et riskid on Maa kliimasüsteemi murdepunktide puhul suuremad juba madalama temperatuuri korral (näiteks Golfi hoovuse aeglustumine või Gröönimaa ja Lääne-Antarktika mandrijää ebastabiilsus). Kliimakriis on lahutamatult seotud ka ülemaailmse bioloogilise mitmekesisuse vähenemisega ja lahendustes tuleb järjepidevalt käsitleda mõlemat probleemi. Seetõttu on ainus vastutustundlik toimimisviis tegutseda kohe, kui meil on veel vabadus valida, kuidas seda teha, selle asemel, et liikuda edasi aeglaselt, kuni võib olla liiga hilja.

Meil on tulevaste põlvkondade huvides kohustus tegutseda otsustavalt. Kui EL näitab, et seda on võimalik teha, näevad paljud valitsused ja kodanikud kogu maailmas, et jõukuse kasvu saab kombineerida mudeliga, mis piirab globaalseid kliimamuutusi nii, et temperatuuritõus jääb tunduvalt alla 2 °C, ja püüab piirata temperatuuritõusu 1,5 °Cga, kaitstes meie planeedi tulevikku. Kliimamuutuste kahjulik mõju aga avaldub jätkuvalt isegi ülemaailmse tegutsemise korral. Just seepärast jätkab EL jõupingutusi kliimamuutustega kohanemiseks nii Euroopas kui ka kogu maailmas. Lisaks on kliimaneutraalsuse saavutamiseks Euroopas vaja investeerida tehnoloogiasse, ärimudelitesse, oskustesse, taristusse ja käitumismuudatustesse. Rohepöördega ajakohastatakse Euroopa majandust, muudetakse see uuenduslikumaks, ringluspõhisemaks ja vastupidavamaks ning säilitatakse selle ülemaailmne konkurentsivõime ja jõukus tulevikus.

2. KÕRGEMA KLIIMAEESMÄRGI MAJANDUSLIK JA SOTSIAALNE KASU

Mõjuhinnangus tehtud analüüsi põhjal järeldab komisjon, et kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine 55 % võrra 2030. aastaks aitaks ELil kindlalt kliimaneutraalsuse saavutamise suunas liikuda ning muudaks ka ELi äri- ja tööstusettevõtted maailmaareenil teenäitajaiks. Analüüs kinnitab ka seda, et niisugune kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgi suurendamine on võimalik vastutustundlikul ja sotsiaalselt õiglasel viisil. See võib soodustada kestlikku majanduskasvu ja kiirendada üleminekut puhtale energiale, kuid samal ajal tuleb tegeleda negatiivsete sotsiaalsete tagajärgedega ja rakendada asjakohast poliitikat nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. Kasvuhoonegaaside heitkoguste 55 % vähendamine 2030. aastaks parandaks ka ELi kodanike heaolu, kuna sellega kaasneksid märkimisväärsed hüved inimeste parema tervise, parema õhukvaliteedi ja keskkonnaseisundi paranemise näol. Samuti toetaks see kindlalt COVID-19 kriisist taastumist ning Euroopa majanduse pikaajalist konkurentsivõimet ja vastupidavust.

Heitkoguste 55 % vähendamise eesmärgi saavutamine on ELi tööstus-, teenindus-, transpordi- ja energiasektori jaoks suur investeerimisalane väljakutse. Kui sellele väljakutsele siiski vastatakse, tasuvad investeeringud end igal juhul ära ELi ettevõtjate konkurentsivõimelisuse ja Euroopa kodanike õitsengu näol. COVID-19 kriis on olnud ELi majandusele ränk hoop. Kriis ei ole oluliselt muutnud seda, kui palju investeeringuid on vaja 2030. aastaks seatud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgi saavutamiseks, kuid on tõenäoliselt halvendanud nende investeeringute tegemise tingimusi. Seda olukorda tuleb tasakaalustada tugevate poliitiliste algatustega ELi ja liikmesriikide tasandil. Nende rohepöõret toetavate investeeringute teoks saamisel on määrava tähtsusega ELi taastekava ning taaste ja vastupidavuse rahastamisvahend.

Vaatamata sellele, et kasvuhoonegaaside netoheide on 2020. aastal võrreldes 1990. aasta tasemega hinnanguliselt vähenenud 30–35 %, tõusevad heitkogused majanduse taastumisel COVID-19 kriisist hinnangute kohaselt tagasi varasemale tasemele, kui ei võeta täiendavaid meetmeid. Globaalne soojenemine ei ole peatunud. Et saavutada 2050. aastaks kliimanetraalsus, peame järgmise kümne aasta jooksul juurde ehitama uusi tuulegeneraatoreid, muutma oma tööstuse puhtamaks ja renoveerima hooneid, et muuta need energia- ja ressursitõhusaks. Selleks peame andma ELi ettevõtetele parima stardipositsiooni, arendades, võttes kasutusele ja turustades vähese CO₂ heitega lahendusi. Liikuvus tuleb muuta oluliselt keskkonnahoidlikumaks. Selleks tuleb soodustada tavapärase sõidukite asendamist heitevabade sõidukitega, arendada jõuliselt ühistransporti ning laiendasemalt kasutada säästvaid transpordiliike ja mitmeliigilisi lahendusi mitmesuguste hästi lõimitud keskkonnahoidliku liikuvuse võimaluste abil. Selle tagamisel, et EL saavutaks kliimanetraalsuse ja tugevdaks oma konkurentsivõimet maailmas, on keskne roll digitehnoloogial. Digi- ja rohepööre tuleb muuta teineteist vastastikku tugevdavaks.

ELi mitmeaastasest eelarvest ja taasterahastust „Next Generation EU“ eraldatakse vähemalt 30 % kliimaga seotud kulutusteks ning kõik kulutused peavad olema kooskõlas Pariisi kokkuleppe eesmärkidega ja vastama põhimõttele „Ära tekita kahju“. Riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad ning nendega seotud kulutused peavad aitama tõhusalt kaasa rohe- ja digipöördele või nendest tulenevate probleemide lahendamisele. Selliste vahendite sihipärane kasutamine võib kaasa tuua märkimisväärseid erasektori investeeringuid. Me peame ühendama majanduse taastamise kulutused ulatuslike kliimameetmetega, et vältida raha raiskamist ja varade kasutuskõlbmatuks muutumist, mis toob hiljem kaasa täiendavad ressursivajadused. Lühidalt öeldes ei tohiks me ajal, mil likviidsus on üha väiksem, mõtlematult investeerida vanasse süsinikupõhisesse majandusse, vaid peaksime soodustama investeerimist uuenduslikesse ja vähese CO₂ heitega tehnoloogiasse, muutes Euroopa majanduse nüüdisaegseks ja keskkonnasäästlikuks. Meil tuleb säilitada töökohti ja sissetulekuid ning luua uusi mitte kuudeks või aastateks, vaid aastakümneteks.

Majanduse taastamisel ja keskkonnasäästlikumaks muutmisel võib kasu olla ka struktuuripoliitikast ja poliitikareformidest, mis soodustavad konkurentsi tooteturgul, on suunatud oskuste vastavusse viimisele tööturu vajadustega ning pakuvad vajalikku haridust ja koolitust.

Rohepöörde oluline element on ELi kapitali suurendamine, milleks on vaja suuremaid alginvesteeringuid, samuti sellega seotud kütusesääst, mis aja jooksul algused investeeringud tagasi toob. Suurendada tuleb energiaga seotud investeeringuid. Ajavahemikul 2021–2030 peab EL igal aastal investeerima 350 miljardit eurot rohkem kui aastatel 2011–2020, mis tähendab aasta kohta ligi 90 miljardit eurot rohkem võrreldes investeeringutega, mida on vaja praeguste 2030. aasta kliima- ja energiaeesmärkide saavutamiseks. Lisaks avaliku sektori toetusele suunatakse erainvesteeringuid keskkonnahoidlikusse majanduse taastamise kestliku rahanduse algatuse kaudu. Rahastamise lähendamiseks reaalmajanduse vajadustele on olulised vahendid ELi taksonoomia, ELi roheliste võlakirjade standard ja ELi kliimaülemineku võrdlusalused.

Võttes arvesse Euroopa suurt siseturgu, aitab ülemineku kiirendamine ajakohastada kogu ELi majandust ning suurendab võimalusi keskkonnahoidliku tehnoloogia valdkonnas liidripositsiooni haaramiseks ja konkurentsieelise saavutamiseks maailmaturul. Uute väärtusahelate loomine ja olemasolevate laiendamine parandab ka Euroopa tööstusökosüsteemide avatud strateegilist autonoomiat. See aitab üle minna tõelisele

ringmajandusele, mis koos digipöördega on Euroopa majanduse üldise tõhususe ja vastupidavuse parandamiseks vajaliku ajakohastamise keskmes.

Euroopa kodanikud soovivad elada nüüdisaegses, jätkusuutlikus, õiglasel ja vastupidavas Euroopas. Kodanikud on kliimamuutuste vastases võitluses olulised partnerid ning nad saavad seda toetada poliitikas osalemise ja tarbimisvalikute kaudu. Nad saavad oluliselt kaasa aidata CO₂ heite vähendamisele, tehes säästlikumaid ostuotsuseid ja elustiilivalikuid, kuid neile peab tuge pakkuma kasutatava ja usaldusväärse teabega.

Hooned ja transport on tööstuse kõrval peamised energiatarbijad ja heiteallikad. Kliimanetraalseks muutumise võti on nii energiavarustuse kui ka -nõudluse CO₂ heite vähendamine ning seda on võimalik saavutada, suurendades samal ajal Euroopa kodanike heaolu transpordi ja eluaseme valdkonnas.

Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärkide suurendamine hoonesektoris võib olla ja peaks olema sotsiaalselt õiglane. Näiteks on väikse sissetulekuga leibkondade küttekuludest tulenev koormus suurem kui jõukamatel leibkondadel. Väiksema sissetulekuga leibkondades on levinum väga saastavate kütuste, näiteks kivisöe kasutamine ja eriti suur on see teatavates Euroopa piirkondades. Seega võib üleminek neid leibkondi negatiivselt mõjutada, eriti kui CO₂ heite tekitamine muutub kulukamaks ja vähese CO₂ heitega lahendused ei ole neile kättesaadavad. Selleks et vältida negatiivset mõju haavatavatele tarbijatele, on oluline, et sotsiaal- ja energiatõhususpoliitika oleksid suunatud nende majade renoveerimisele ning hoiaksid kontrolli all mõju nende kütte- ja elektriarvetele.

Euroopa hoonete renoveerimine mitte ainult ei vähenda energiaarveid ja kasvuhoonegaaside heitkoguseid, vaid parandab ka elutingimusi ja loob kohalikke töökohti. Tulevases nn renoveerimislaine kavas käsitletakse kahte väljakutset, milleks on energiatõhusus ja taskukohasus hoonesektoris. Selles keskendutakse halvimate näitajatega hoonetele ja energiaostuvõimetuse probleemi lahendamisele, samuti üldkasutatavatele hoonetele, eelkõige koolidele, haiglatele ja hooldusasutustele. Renoveerimisel tuleb erilist tähelepanu pöörata alginvesteeringute rahastamisele ja leibkondade suutlikkusele neid hallata. Eelkõige on vaja sihtotstarbelist toetust väiksema sissetulekuga leibkondadele energiatõhususse investeerimiseks ja sotsiaaleluruumide jaoks. Seetõttu peame välja töötama poliitikameetmed, eraldama eelarvevahendid ning pakkuma erinevaid ja uuenduslikke viise majade ja liikuvusvõimaluste keskkonnasäästlikumaks muutmise korraldamiseks, aidates samal ajal haavatavaid ühiskonnarühmi. Komisjoni mõjuhinnangust nähtub, et CO₂ heite maksustamise suurendamisega saavutatav heitkoguste vähendamine 55 % võrra ja samal ajal tulu suunamine väikse sissetulekuga leibkondadele võib vähendada mõju nende leibkondade sissetulekutele ning samas soodustada üleminekut vähese CO₂ heitega tehnoloogiale. Puhas ja tõhus era- ja ühistransport toob suurt kasu üksikisikutele ja kogukondadele. Ühistranspordi ja aktiivse liikuvuse (kõndimise ja rattasõidu) ning automatiseeritud, ühendatud ja mitmeliigilise liikuvuse osakaalu suurendamine koos sõidukite rangemate õhusaasteaine- ja CO₂ heite normidega vähendab oluliselt transpordi põhjustatud saastet, eriti linnades.

Euroopa kodanikel on ulatuslike ja otsustavate kliimameetmete kaudu palju võita. Kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamine parandab elutingimusi ja tervist, võib luua töökohti ja muudab energiakulud väiksemaks.

Kliimamuutuste vastase võitluse ja energiapoliitikaga toetatakse puhta õhu poliitikat ELi kodanike tervise parandamisel. See on eriti oluline mitmes Kesk- ja Ida-Euroopa liikmesriigis, kus saastetase on suhteliselt kõrge. Kasvuhoonegaaside heitkoguste 55 %

vähendamine võib aidata õhusaastet veelgi vähendada, st saavutada 2030. aastaks võrreldes 2015. aastaga 60 % koguvähenemine. See vähendaks tervisekahju võrreldes 2015. aasta tasemega vähemalt 110 miljardi euro võrra. Tõhusamad kliimameetmed vähendaksid ka õhusaaste kontrolli kulusid 2030. aastal vähemalt 5 miljardi euro võrra ja aitaksid leevendada muid keskkonnaprobleeme, nagu hapestumine.

Toidu ja põllumajandusega seoses nähtub mõjuhinnangust, et 2030. aastaks võib heitkoguste vähenemine, mis tuleneb tarbija valikute muutumisest tervisliku toitumise suunas, olla samas suurusjärgus kui sektori heitkoguste vähendamiseks kättesaadavad tehnilised võimalused². Kooskõlas strateegiaga „Talust taldrikule“³ peaks tarbijatel olema lihtsam valida jätkusuutlikku ja tervislikku toitu ja toitumist. See mitte ainult ei aitaks põllumajandus- ja toidusektoril heitkoguseid vähendada, vaid parandaks ka tarbijate tervist ning vähendaks tervisega seotud kulusid ühiskonnas ja toidu raiskamist.

Kõrgemad kliimaeesmärgid eespool nimetatud valdkondades võivad avaldada positiivset mõju SKP-le ja kogutööhõivele ELis. Mõjuhinnangust nähtub, et eelkõige olukordades, kus majandustegevus ei toimu täiel võimsusel, suureneb SKP tänu kõrgematest kliimaeesmärkidest tulenevatele investeeringutele. Samuti võib CO₂ heite maksustamisest saadava tulu kasutamine üldiselt viia tööjõumaksude vähendamiseni, millel on positiivne mõju tööhõivele. Tänapäevasesse ringmajandusse investeerimine aitab kliimapiirangutega maailmas luua püsivaid ja uusi keskkonnahoidlikke töökohti.

Mitte kõik liikmesriigid, sektorid ja leibkonnad ei alusta üleminekut kliimaneutraalsusele samast punktist ning neil ei ole ühesugust suutlikkust üleminekuga seotud probleemide lahendamiseks. Kõrgemaid kliimaeesmärke on tõenäoliselt keerulisem täita liikmesriikidel ja piirkondadel, mille energiaallikate jaotuses on suurem fossiilkütuste osakaal, kus kasvuhoonegaaside heide ja energiamahukus on suuremad ning SKP elaniku kohta väiksem. Teatavates CO₂-mahukates sektorites ja piirkondades, kus neist sektoritest sõltub märkimisväärne osa majandusest, hakkavad toimuma olulised muutused. Selleks et kedagi ei jäetaks kõrvale, tuleb tegeleda jaotuslike aspektidega. Vaja on uusi ja täiendatud oskusi ning selleks tuleb jätkata investeerimist elukestvasse õppesse, kasutades kõiki võimalikke vahendeid ning tagades tööjõu mitmekesisuse ja kaasavuse. Piirkondades, kus CO₂-mahukad tööstusharud on praegu tähtsamad, on vaja sihipäraseid poliitikameetmeid ja investeeringuid, mida toetab õiglase ülemineku mehhanism.

Nende üleminekute tulemusena muutub ELi energiasüsteem palju kindlamaks ja vastupidavamaks. Üle 150 aasta meie eluviisi lahutamatuks osaks olnud fossiilkütuste puhul esineb hinnakõikumiste ja tarnehäirete oht. Rohkem kui pool ELi energiavajadusest kaetakse impordiga. ELis toodetud taastuvenergia vähendab seda ohtu ja suurendab seeläbi energiavarustuskindlust. Prognooside kohaselt väheneb energia netoimport ajavahemikul 2015–2030 rohkem kui veerandi võrra. Kliimaeesmärgi suurendamine praegusest 2030. aasta eesmärgilt 55 %-le ja kliimaneutraalsuse saavutamine 2050. aastaks hoiaks ajavahemikul 2021–2030 kokku 100 miljardit eurot ELi impordikuludid ja 2050. aastaks kuni kolm triljonit eurot.

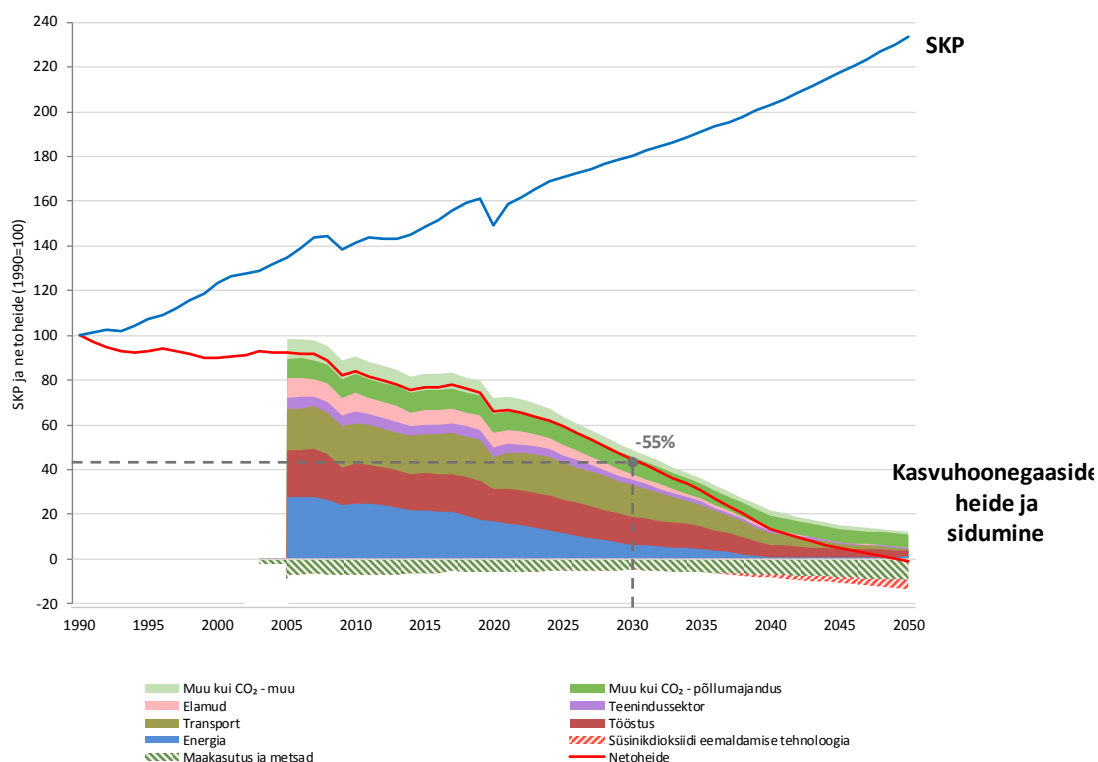
Kokkuvõttes loob ELi kõrgema kliimaeesmärgi seadmine 2030. aastaks Euroopa kodanikele nii majanduslikke võimalusi kui ka puhtama ja tervislikuma keskkonna ning sellega liigutakse järjekindlalt 2050. aasta eesmärgi, st kliimaneutraalsuse suunas.

² Toiduks ettenähtud loomsete saaduste tarbimise oluline vähenemine võib heitkoguseid 2030. aastaks vähendada rohkem kui 30 miljoni tonni võrra.

³ COM(2020) 381 final.

Komisjoni poolt käesoleva algatuse jaoks korraldatud avaliku konsultatsiooni käigus saadud vastuste kohaselt vastab see kodanike ja sidusrühmade soovidele. Samuti võimaldab see kohalikel ja piirkondlikel ametiasutustel osaleda rohepöördes ja sellest kasu saada. See tagab püsivad töökohad, parandab ELi energiajulgeolekut, vastupanuvõimet ja sõltumatust, soodustab innovatsiooni ja loob tugeva aluse majanduslikule jõukusele.

Joonis 1. ELi trajektoor püsiva majandusliku jõukuse ja kliimanetraalsuseni aastatel 1990–2050

Kuigi mis tahes struktuurimuutused tekitavad probleeme, näitab analüüs, et üldiselt saavad majandus ja kodanikud nendest investeeringutest kasu, eriti võttes arvesse meetmete võtmata jätmise raskeid tagajärgi. Näiteks tuleb sihipärase poliitikaga edendada õiglast üleminekut väiksema sissetulekuga leibkondade jaoks ning fossiilkütustest sõltuvate ja suure energiakasutusega sektorite jaoks, kellele üleminek on eriti problemaatiline. Sel viisil annab Euroopa kõigile teistele maailma piirkondadele praktilise eeskuju, kuidas Pariisi kokkuleppe eesmärkide täitmine viib jõukama, õiglasema, vastupanuvõimelisema ja tervema maailmani. Sellega seoses on majanduslik mõju positiivsem, kui regulatiivsed vahendid võimaldavad asjakohaseid hinnasignaale ja maksukoormuse nihutamist, st kui CO₂ heite maksustamisest saadavat tulu kasutatakse moonutatavate maksude vähendamiseks või innovatsiooni ja moderniseerimisse investeerimiseks, et saavutada keskkonnasäästlik majandus.

3. ULATUSLIKUD MEETMED KÕIGIS ELI MAJANDUSSEKTORITES

Kasvuhoonegaaside heitkoguste 55 % vähendamise eesmärgi saavutamiseks tuleb võtta meetmeid kõikides sektorites, nagu on näidatud eespool esitatud joonisel. Kliimaneutraalsusele üleminekut on võimalik saavutada vaid siis, kui kõik sellesse panustavad.

Fossiilkütuste põletamisel tekkiv CO₂ heide on ELi suurim kasvuhoonegaaside heite allikas. Koos energiasüsteemis esineva kontrollimatu heitega, mis on muu kui CO₂ heide, põhjustab see veidi üle 75 % ELi kasvuhoonegaaside heitest. See näitab energiasüsteemi keskset rolli kliimaneutraalsele majandusele üleminekul. Energiasüsteem tuleb muuta täielikult CO₂ heite vabaks ja samal ajal austada tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet.

Suurem osa muust heitest on tööstusprotsesside käigus tekkiv CO₂ heide ning põllumajandusest ja jäätmetest tulenev muu kui CO₂ heide. Kõigi heitkoguste vähendamine nii palju kui võimalik on väga oluline, et vähendada kliimaneutraalsuse saavutamiseks vajadust tasakaalustada allesjäänud heitkoguseid. Sellega seoses on eriti oluline ELi maakasutussektor, kuna see pakub praegu suurimaid võimalusi atmosfäärist CO₂ netosidumiseks, mida inimesed saavad mõjutada. Palju suuremad võimalused on nüüd ka tänu digitehnoloogia laialdasele kasutamisele, mis võib aidata koguheidet märkimisväärselt vähendada⁴.

Mõjuhinnangu analüüsi põhjal on komisjon jõudnud seisukohale, et 2030. aastaks oleks võimalik heitkoguseid vastutustundlikul viisil 55 % võrra vähendada eri sektorite järgmiste panuste korral.

Energiasüsteemi ümberkujundamine, mis hõlmab hooneid, transporti ja tööstust

Kasvuhoonegaaside heite 55 % vähendamise eesmärgi saavutamiseks on kõige rohkem ja kulutõhusamalt võimalik heitkoguseid vähendada hoonesektoris ja elektritootmises – 2015. aastaga võrreldes suurusjärgus 60 % ja üle selle. Mõlemas sektoris on muutuste edasiviivaks jõuks kõige kulutõhusamaks energiaallikaks kujuneva taastuvenergia kiire ja laialdane kasutuselevõtt, energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte kohaldamine, elektrifitseerimine ja energiasüsteemide integreerimine.

Aastaks 2030 peaks ELi taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osakaal praeguse 32 %ga võrreldes vähemalt kahekordistuma ligikaudu 65 %ni või üle selle. Taastuvenergia tootmise laiendamine pakub palju võimalusi Euroopa taastuvate energiaallikate, näiteks avamere tuuleenergia täielikuks ärakasutamiseks. Taastuvenergia toob kaasa ulatusliku detsentraliseerimise, mis annab tarbijatele võimaluse osaleda, tootvatele tarbijatele võimaluse ise energiat toota, ise energiat kasutada ja jagada ning kohalikele ja eelkõige maakogukondadele võimaluse soodustada kohalikke investeeringuid taastuvatesse energiaallikatesse. Tänu sellele luuakse kohalikul tasandil ka uusi töökohti.

Taastuvelektri kasutuselevõtt annab hea võimaluse CO₂ heite vähendamiseks muudes sektorites, nagu kütmine ja jahutamine hoonetes ja tööstuses. Mõjuhinnangus rõhutatakse, et taastuvenergia osakaal küttes ja jahutuses jõuab 2030. aastal ligikaudu 40 % tasemele. Lisaks taastuvenergia otsesele kasutamisele ja elektrifitseerimisele on vajalik ka taastuvvesiniku kasutamine fossiilkütuste asendamiseks teatavates CO₂-

---

⁴ <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/why-digitalization-is-the-key-to-exponential-climate-action/>

mahukates tööstusprotsessides, näiteks lähteainena teatavates keemilistes protsessides ja kõrge temperatuuriga soojuse tootmiseks.

Hoonesektoril, mille arvele langeb ELis praegu 40 % energia lõpptarbimisest ja 36 % kasvuhoonegaaside heitest, on suur potentsiaal kulutõhusaks heite vähendamiseks. Praegu ei ole ligikaudu 75 % Euroopa hoonetest energiatõhusad⁵. Paljusid kodusid köetakse ikka veel vananenud süsteemidega, milles kasutatakse saastavaid fossiilkütuseid, nagu kivisüsi ja nafta. Selleks et olukorra parandamise potentsiaali täielikult ära kasutada, peaks renoveerimismäär, mis praegu on ligikaudu 1 %, ajavahemikul kuni 2030. aastani kahekordistuma või veelgi tõusma. Eelkõige tuleb oluliselt suurendada üheaegselt hoonete karkasside põhjalikku renoveerimist, nutikat digiteerimist ja taastuenergia integreerimist.

Taastuenergia osakaal oli 2015. aastal kõige väiksem transpordisektoris – kõigest 6 %⁶. 2030. aastaks peab see kasvama ligikaudu 24 %ni. Selleks tuleb tervikliku ja integreeritud lähenemisviisi raames edasi arendada ja võtta kasutusele elektrisõidukeid, täiustatud biokütuseid ning muid taastuvatest allikatest saadavaid ja vähese CO₂ heitega kütuseid. Elektrisõidukite kasutuselevõtul on otsustava tähtsusega akude kindel kättesaadavus. Raskeveokite CO₂ heite vähendamisel on keskne roll taastuallikatest toodetud vesinikul ning lennundus- ja merendussektoris selle derivaatidel. Transpordikütuste CO₂ heite vähendamist 2050. aastaks toetatakse ka raudteetranspordi ja muude säästvate transpordiliikide, näiteks siseveeteede ja lähimerevedude suurema kasutamise, eelkõige kaubaveo puhul.

Bioenergia kasutamise 2030. aastaks prognoositud kasv on praegusega võrreldes väike. Tagamaks, et CO₂ sidumine maakasutuses jätkuvalt tugevneks ja paraneks, tuleks energeetikas kasutatavat biomassi ELis toota säästvalt ning keskkonnamõju tuleks viia miinimumini. Selleks et piirata mõju bioloogilisele mitmekesisusele, tuleks minimeerida ELis toodetud või imporditud tervete puude ning toidu- ja söödakultuuride kasutamist energia tootmiseks. Vältida tuleks metsaraie jätkusuutmatut intensiivistamist bioenergia eesmärgil. Selle asemel peaks bioenergia tootmine põhinema biomassijäätmete ja -jääkide paremal kasutamisel ning energiakultuuride säästval kasvatamisel, mis võiks asendada esimese põlvkonna toidukultuuripõhiste biokütuste tootmist, ning olema kooskõlas taastuenergia direktiivis sätestatud säästlikkuse kriteeriumidega. Seejuures võivad olulist rolli mängida metsade säästva majandamise edendamine, kehtivate õigusaktide täitmise jõuline tagamine ja taastuenergia direktiivis sätestatud säästlikkuskriteeriumide kiirem rakendamine koos viimati nimetatud direktiivi kavandatud läbivaatamise ja võimaliku muutmisega.

Komisjoni mõjuhindangust nähtub, et lõpp- ja primaarenergia tarbimine väheneks 2030. aastal veelgi – lõppenergia tarbimine 36–37 % (lõppkasutajate tarbitav koguenergia) ja primaarenergia tarbimine 39–41 % (lõppenergia vajaduse rahuldamiseks kasutatav koguenergia, nt elektrienergia tootmiseks kasutatav gaas). Selliseks vähenemiseks on vaja meetmeid, millega kõrvaldada mittemajanduslikud ja kohalikud takistused. Näiteks on tänu ELi tootetõhususe normidele asjaomaste toodete energiavajadus juba vähenenud ligikaudu 15 % ja ELi kasvuhoonegaaside koguheide 7 % ning samas on loodud sadu tuhandeid uusi töökohti⁷. Selliseid meetmeid tuleb tõhustada.

⁵ Uute hoonete energiatarbimine on praegu poole väiksem kui tüüpilistel 1980. aastate hoonetel. Umbes 35 % ELi hoonetest on üle 50 aasta vanad.

⁶ Arvutatud vastavalt direktiivis (EL) 2018/2001 sätestatud metoodikale.

⁷ Aruanne ökodisaini mõju arvestamise kohta, koostamisel.

Kasvuhoonegaaside heite 55 % vähendamise tulemuseks oleks uus ja keskkonnahoidlikum energiaallikate jaotus. Aastaks 2030 väheneks kivisöe tarbimine 2015. aastaga võrreldes rohkem kui 70 % ning nafta ja gaasi tarbimine vastavalt rohkem kui 30 % ja 25 %. Selle asemel suureneks taastuvenergia osakaal. 2030. aastaks ulatuks see 38–40 %ni summaarsest lõpptarbimisest. Kokkuvõttes oleks selle tulemus tasakaalustatud liikumine 2050. aasta eesmärgiks seatud kliimaneutraalsuse suunas.

Mõnel sektoril on väiksem, kuid siiski märkimisväärne potentsiaal vähendada 2030. aastaks heitkoguseid kulutõhusal viisil. Maanteetranspordi arvele langeb ELi kasvuhoonegaaside heitkogustest praegu viiendik ja selle heitkogused on alates 1990. aastast suurenenud rohkem kui veerandi võrra. Selles sektoris võivad heitkogused aastatel 2015–2030 väheneda ainult ligikaudu 20 %, mistõttu vajab sektor CO₂ heite hoogsamaks vähendamiseks suuremat tähelepanu.

Heitkoguste 55 % vähendamise eesmärgi saavutamiseks peavad oma panuse andma kõik transpordisektorid – maantee-, raudtee-, lennu- ja veetransport. Kasvuhoonegaaside heitkoguseid võib vähendada arukas kombinatsioon sõidukite/laevade/õhusõidukite tõhususe parandamisest, kütuseliikide muutmisest, säästvate transpordiliikide ja mitmeliigiliste lahenduste suuremast kasutamisest, digiteerimisest aruka liiklus- ja liikuvuskorralduse eesmärgil, teemaksudest ja muudest stiimulitest. Samal ajal võib see märkimisväärselt vähendada mürasaastet ja parandada õhukvaliteeti. Lisaks võivad uued säästva liikuvuse teenused ning olemasolevate linnabussi- ja raudteeteenuste laialdasem kasutamine vähendada heitkoguseid, ummikuid ja saastet ning samal ajal parandada liiklusohutust, eriti linnapiirkondades. Tulevane säästva ja aruka liikuvuse strateegia loob sektorile võimalused rohe- ja digipöördega toimetulekuks seeläbi, et tulevaste põlvkondade jaoks luuakse vastupidav ja säästlik transpordisüsteem.

Kliimaneutraalsuse saavutamiseks ja selle tagamiseks, et sektoritel, kus heitkoguseid on raskem vähendada, oleks juurdepääs piisavale hulgale taastuvatest allikatest pärit ja vähese CO₂ heitega kütustele, tuleb tavaautod järk-järgult asendada heiteta sõidukitega ning rohkem tuleks kasutada säästvaid ühistransporditeenuseid. Mõjuhinnangus prognoositakse 2030. aastaks vähendamistasemeid, mis 2021. aasta eesmärkidega võrreldes vastavad sõiduautode CO₂ heite vähenemisele ligikaudu 50 % kilomeetri kohta. Juba on alanud elektrisõidukite tootmine ja müük ning eelkõige raskeveokite puhul loodetakse uutel viisidel jõuallikana kasutada vesinikku. See näitab, et vähendamisstsenaarium on realistlik.

Nii lennundus- kui ka merendussektor peavad suurendama jõupingutusi, et parandada õhusõidukite, laevade ja nende käitamise tõhusust ning suurendada säästvalt toodetud taastuvatest allikatest pärit kütuste ja vähese CO₂ heitega kütuste kasutamist. Seda hinnatakse üksikasjalikumalt algatuste ReFuelEU Aviation ja FuelEU Maritime raames, mille eesmärk on suurendada säästvate alternatiivkütuste tootmist ja kasutuselevõttu nendes sektorites. Vajalik tehnoloogia tuleb välja arendada ja kasutusele võtta juba 2030. aastaks, et pärast seda olla valmis palju kiiremateks muutusteks.

Ka tööstuse heide võib 2030. aastaks võrreldes 2015. aastaga väheneda ligikaudu 25 %. Kasvuhoonegaaside heitkoguseid saab veelgi vähendada parimate tavade abil, millega parandatakse üldist tõhusust, kasutades heitsoojusenergiat ja suurendades elektrifitseerimist jätkuvate järkjärguliste täiustuste kaudu. Selleks aga, et tööstuse CO₂ heidet pärast 2030. aastat oluliselt vähendada, tuleb käesoleval kümnendil arendada ja ulatuslikult katsetada heitevabasid või väga vähese CO₂ heitega tehnoloogiaid ja ärimudeleid, sealhulgas süsteemide integreerimine, juurdepääs kestlikele ressurssidele ja suurem ringlus, keskmise ja kõrge temperatuuriga soojuse tootmise elektrifitseerimine,

vesinik ning CO₂ sidumine, kasutamine ja säilitamine. Selle käivitamiseks ning heitevabade või väga vähese CO₂ heitega tehnoloogiate jaoks pakkumisel ja nõudlusel põhineva asjakohase toetuse väljatöötamise hõlbustamiseks ja vähese CO₂ heitega toodete turu loomiseks tuleks välja arendada ELi sertifitseerimissüsteemid, mille aluseks on kasvuhoonegaaside heite näitajad vähese CO₂ heitega põhimaterjalide ja süsinikdioksiidi eemaldamise puhul⁸. Lisaks toovad muudatused äriühingu üldjuhtimise eeskirjades ja tavades, sealhulgas kestliku rahanduse valdkonnas, kaasa selle, et ettevõtete omanikud ja juhid seavad kestlikkuse eesmärgid oma meetmetes ja strateegiatel esikohale.

Mõlemas sektoris on otsustava tähtsusega asjakohane taristu puhtale energiale üleminekust saadava kasu maksimeerimiseks ning alternatiivsete heitevabade kütuste ja lähteainete kasutuselevõtuks. Näited taristust, mida tuleb arendada ja mis vajab hoolikat planeerimist, on küttevõrgud, vesinikumagistraalid, elektrilaadimis- ja vesinikutanklate taristu.

Muu kui CO₂ heide

Metaani, dilämmastikoksiidi ja nn F-gaaside (st muu kui CO₂) heide moodustab ELi kasvuhoonegaaside heitest peaaegu 20 %. 2030. aastaks on seda heidet võimalik võrreldes 2015. aastaga tõhusalt vähendada kuni 35 %.

Suurim potentsiaal heite vähendamiseks väikse kuluga ja olemasolevatest meetmetest kaugeleulatavamalt on energiasektoril, eelkõige vältides nafta-, gaasi- ja söetootmisest ning transpordist tulenevat kontrollimatut metaaniheidet. Seda heidet käsitletakse muu hulgas tulevases metaanistrateegias.

Eeldatakse, et jäätmesektor vähendab oluliselt oma heitkoguseid juba olemasoleva poliitika raames, eelkõige tulenevalt kohustusest koguda biojätmeid liigiti alates 2024. aastast ja biojätmete prügilasse ladestamise keelustamisest. Heite vähendamine sõltub suurel määral sellest, kas kehtivate õigusaktide täitmine tagatakse täielikult. Lisaks on täiendavaid kulutõhusa vähendamise võimalusi reovee puhastamisel, eelkõige reoveesetete parema käitlemise kaudu. Jätmete ressursiks muutmine on ka oluline osa ringmajanduse suunas liikumisel, sest sellega vähendatakse heitkoguseid kogu tööstuse väärtusahelas.

Suurem osa kõnealustest heitkogustest pärineb põllumajandussektorist. Viimastel aastatel on nende heitkoguste vähenemine seiskunud ja mõnel juhul on need isegi suurenenud. Prognoositakse, et senise olukorra jätkudes toimub 2030. aastaks parimal juhul aeglane vähenemine. Kuigi neid heitkoguseid ei saa olemasolevate tehnoloogia- ja juhtimisvõimalustega kunagi täielikult kõrvaldada, on neid võimalik märkimisväärselt vähendada, tagades samal ajal toiduga kindlustatuse ELis. Olemasoleva tehnoloogia näideteks on väetiste tõhus kasutamine, täppispõllumajanduse kasutuselevõtt, tervislikum kari ja biogaasi tekitava anaeroobse lagunemise kasutamine ning orgaaniliste jätmete väärtustamine. Karpide ja vetikate kestliku tootmise kasvu kiirendavate alternatiivsete võimaluste abil saab toota valku, mille kasvuhoonegaaside heite jalajälg on väike. Lisaks võib põllumajandus maakasutuskorralduse kohandamise ja mitmeaastaste kultuuride säästva viljelemisega, mille eesmärk on kasutada koristatud biomassi hoonetes, tööstuses ja energeetikas, anda suure panuse muude sektorite CO₂ heite vähendamisse.

---

⁸ Vt ka ringmajanduse tegevuskava (COM(2020) 98 final).

Loodus on oluline liitlane võitluses kliimamuutuste vastu ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise peatamisel. Loodus reguleerib kliimat ning looduspõhised lahendused on heitkoguste vähendamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks väga olulised. Meie kliimaeesmärkide saavutamiseks on väga oluline taastada ja suurendada maad CO₂ sidujana, st selle võimet siduda CO₂ looduskeskkonnas, näiteks puudes.

ELi maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektor nii tekitab kasvuhoonegaase kui ka seob CO₂ pinnasesse ja biomassi. Kokkuvõttes on see sektor varem olnud oluline netosiduja. Viimastel aastatel aga on CO₂ sidumine ELis sattunud suurema majandusliku kasutuse ja kliimamuutuste kahjuliku mõju surve alla. Kui kahe kümnendi jooksul, st aastatel 1990–2010 kasvas netosidumine ligikaudu 250 miljonilt CO₂ ekvivalenttonnilt üle 300 miljoni CO₂ ekvivalenttonnini, siis viimase viie aasta jooksul on toimunud märkimisväärne vähenemine. Selle tulemusena vähenes sidumine 2018. aastal 263 miljoni CO₂ ekvivalenttonnini. See näitab riske seoses CO₂ sidumise ulatusega, mis on otsustava tähtsusega kasvuhoonegaaside nullheite saavutamiseks 2050. aastaks.

Kui maakasutuse tavad ei muutu ja raie suureneb jätkuvalt, mida osaliselt tingib vananevate majandatavate metsade vanuseklassi mõju, võib sidumine 2030. aastaks veelgi väheneda, langedes 225 miljoni CO₂ ekvivalenttonnini. CO₂ sidujatele avalduv märkimisväärne risk on kliimamuutustest ja kasvavast majanduslikust nõudlusest metsa biomassi järele tulenevate looduslike ohtude, näiteks tulekahjude ja kahjurite kasvav negatiivne mõju. See mõjutab negatiivselt ka bioloogilist mitmekesisust.

Selleks et EL saavutaks 2050. aastaks kliimanetraalsuse, on vaja rohkem CO₂ sidujaid. Praeguse suundumuse ümberpööramiseks on pika teostusaja tõttu vaja olulisi lühiajalisi meetmeid, eriti metsanduses. See hõlmab paremat ja jõulisemat metsakaitset ning säästvat metsamajandamist, samuti säästvat taasmetsastamist ja metsastamist ning paremat mulla majandamist, sealhulgas märgalade, turbaalade ja kahjustatud maa taastamise kaudu kooskõlas bioloogilise mitmekesisuse strateegiaga⁹ ja aidates saavutada selle eesmärgi. Lisaks võib olukorda leevendada üleminek puitbiomassi säästvale kasvatamisele põllumaal, sealhulgas täiustatud biogaasi ja biokütuste lähtena. Mõjuhinnangus prognoositakse, et juba kõige selle kiire elluviimine lähiaastatel võib muuta praegust suundumust, mille kohaselt väheneb ELis 2030. aastaks CO₂ sidumine maakasutuse kaudu, ning suurendada sidumist taas tasemele üle 300 miljoni CO₂ ekvivalenttonni.

4. 2030. AASTA KLIIMA- JA ENERGIAPOLIITIKA RAAMISTIKU AJAKOHASTAMINE

Mõjuhinnangu analüüsis on vaadeldud laiaulatuslikumaid muudatusi, mida praeguses poliitikaraamistikus tuleks teha (kui üldse), et eespool välja toodud sektorite panus saaks võimalikuks, ning mida saab ellu viia üksnes kogu valitsemissektorit hõlmava lähenemisviisi kaudu. Põhiaspektid on kokku võetud järgmistel lehekülgedel. Lähikuudel viiakse läbi konkreetsed mõjuhinnangud ja avalikud konsultatsioonid, et määrata täpselt kindlaks, millised seadusandlikud muudatused esitab komisjon 2021. aasta juunis, et toetada 2030. aasta tõhustatud kliima- ja energiapoliitika raamistikku ning nende kumulatiivset mõju Euroopa majandusele. Nende abil tuleb täiendavalt hinnata sektoripõhist mõju jaotusele ja konkurentsivõimele, uurides teostatavaid sihipäraseid lahendusi.

---

⁹ COM(2020) 380 final.

EL täidab oma praegust 2030. aasta kliimaeesmärki vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähemalt 40 % kolme peamise kliimaalase õigusakti kaudu:

- heitkogustega kauplemise süsteemi direktiiv,¹⁰ millega luuakse suurte tööstus- ja energiasektori käitiste ning lennundussektori jaoks heitkoguste piiramise ja nendega kauplemise süsteem, et vähendada heitkoguseid 2030. aastaks võrreldes 2005. aastaga 43 %;
- jõupingutuste jagamise määrus,¹¹ mis sisaldab liikmesriikide tasandil siduvaid kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise viise ülejäänud heitkoguste jaoks, tänu millele väheneb heide 2030. aastaks 2005. aastaga võrreldes 30 %;
- maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse (LULUCFi) määrus,¹² millega kohustatakse liikmesriike tagama, et maakasutusest tulenev CO₂ netosidumine ei halveneks võrreldes sellega, kuidas see oleks arenenud olemasolevaid maakasutustavasid jätkates.

Kõnealuse eesmärgi saavutamiseks on olulised vahendid ka energiaalased õigusaktid ja energiapoliitika, millega on kehtestatud ELi 2030. aasta siduvad eesmärgid, mille kohaselt peab taastuvate energiaallikate osakaal ELi energiaallikate jaotuses olema vähemalt 32 % ja energiatõhusus vähemalt 32,5 %. Need eesmärgid on õiguslikult sätestatud taastuvenergia direktiivis¹³ ja energiatõhususe direktiivis¹⁴ ning energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitlevas määruses¹⁵. Neid õigusakte toetavad valdkondlikud õigusaktid, näiteks ökodisaini direktiiv¹⁶ ja hoonete energiatõhususe direktiiv¹⁷. Eesmärgi saavutamisele aitavad kaasa ka ulatuslikud transpordi- ja muud valdkondliku poliitika meetmed.

Praegused prognoosid näitavad, et kehtiva poliitika täieliku rakendamise korral väheneks kasvuhoonegaaside heide¹⁸ 2030. aastaks võrreldes 1990. aasta tasemega ligikaudu 45 %, kui jätta välja maakasutusest tulenev heide ja neeldumine, ning maakasutust arvesse võttes ligikaudu 47 %. Siiski on selge, et kuigi praegused energiaeesmärgid peaksid võimaldama meil oma praegust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärki ületada, ei piisa sellest kasvuhoonegaaside heitkoguste 55 % vähendamise eesmärgi saavutamiseks. Et selleni jõuda, tuleb nii kliimaalased õigusaktid kui ka energiapoliitika selle kõrgema eesmärgi saavutamiseks läbi vaadata.

Seda kinnitab ka liikmesriikide lõplike riiklike energia- ja kliimakavade hindamine energialiidu juhtimise määruse¹⁹ alusel. Energialiidu ja kliimameetmete juhtimise määrusega kehtestatakse liidu ja liikmesriikide vahelise tiheda koostöö järkjärguline protsess, mis tugineb riiklike energia- ja kliimakavade kavanditele ja lõplikele kavadele. Nagu on märgitud teatises riiklike energia- ja kliimakavade hindamise kohta kogu ELis,²⁰ on liikmesriigid seadnud oma riiklike kavade esmakordsel väljatöötamisel kõrged

---

¹⁰ Direktiiv (EL) 2018/410, millega muudetakse direktiivi 2003/87/EÜ.

¹¹ Määrus (EL) 2018/842.

¹² Määrus (EL) 2018/841.

¹³ Direktiiv (EL) 2018/2001.

¹⁴ Direktiiv (EL) 2018/844.

¹⁵ Määrus (EL) 2018/1999.

¹⁶ Direktiiv 2009/125/EÜ.

¹⁷ Direktiiv 2010/31/EL ja selle muudatus (EL) 2018/844.

¹⁸ Sealhulgas ELi-sisene lennundus ja laevandus.

¹⁹ Määrus (EL) 2018/1999.

²⁰ [Lisada viide].

eesmärgid. Komisjoni analüüs näitab, et lõplikes riiklikes koondkavades ületataks ELi tasandi taastuvenergia eesmärki 1,7 protsendipunkti võrra, kuid energiatõhususe eesmärgist jääks ligikaudu kolm protsendipunkti puudu. Selle tulemusel väheneks kasvuhoonegaaside heide (v.a maakasutusest tulenev heide ja neeldumine) ELis 2030. aastaks ligikaudu 41 %²¹.

Seetõttu tuleb praegust poliitikaraamistikku kõrgematest eesmärkidest tulenevalt kohandada ja see omakorda võimaldaks järgmise 30 aasta jooksul tasakaalustatumat liikumist kliimanetraalsuse suunas. Nii hoitakse ära vajadus heitkoguseid pärast 2030. aastat järsult vähendada ning kasutatakse varem ära kestliku majanduskasvu ja investeringute võimalusi.

Heitkogustega kauplemise ja energia maksustamise kasvav roll

ELi heitkogustega kauplemise süsteem on osutunud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisel tõhusaks vahendiks. Paiksetest allikatest pärit heitkogused vähenesid 2005. ja 2018. aasta vahel 33 %. Kui CO₂ hinnad tõusid pärast turustabiilsusreservi loomist ja seetõttu, et turul nähti süsteemi tugevdamise mõju ette, vähenesid heitkogused 2019. aastal aasta lõikes peaaegu 9 %.

Muud poliitikavaldkonnad, eelkõige taastuvenergia ja energiatõhususe poliitika, on aidanud vähendada energiasektori heitkoguseid. Siiski on selge, et kui CO₂ hind on piisavalt stabiilne, saab see oluliseks ajendiks koheste muudatuste tegemisele (nt elektritootmises kasutatava kütuse vahetamine) ja tugevaks signaaliks CO₂ heitkoguste vähendamisse tehtavate investeringute jaoks ning aitab seega otsustavalt kaasa taastuvenergia ja energiatõhusa tehnoloogia kasutuselevõtule.

Komisjon on hoolikalt hinnanud võimalust tugevdada ja laiendada heitkogustega kauplemist kui vahendit kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks ELi tasandil.

Komisjoni arvates aitab heitkogustega kauplemise laiem kasutamine ELis olulisel määral kaasa sellele, et saavutada majanduslikult tõhusal viisil kõrgem kliimaeesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet 55 %. Heitkogustega kauplemise abil on võimalik kasvuhoonegaaside heitkoguseid kulutõhusalt vähendada. Sellest tulenevas CO₂ hinnas kajastub välismõju kliimale ja see motiveerib tarbijaid kasvuhoonegaaside heitkoguseid vähendama. Sellega tagatakse keskkonnaeesmärkidele vastavus heitkoguste piirmäära näol ning antakse tugev hinnasignaal, mis mõjutab igapäevaseid operatiivotsuseid ja strateegilisi investeerimisotsuseid. Samal ajal suurendab heitkogustega kauplemine tulusid, mida saab majandusse reinvesteerida ja tänu millele paranevad üldised majandustulemused.

Nagu on juba öeldud Euroopa rohelises kokkuleppes, võiks süsteemi edasine laiendamine hõlmata maanteetranspordist ja hoonetest pärinevat heidet. Juba praegu hõlmab ELi HKS otseselt või kaudselt umbes 30 % hoonete kütmisest tulenevast heitest²². Kõigi fossiilkütuste põletamisest tulenevate heitkoguste hõlmamine ja nende integreerimine ELi HKS-i tooks olulist kasu tõhususe ja haldusliku teostatavuse seisukohast. Seepärast kavatseb komisjon sellist integreeritud lähenemisviisi järgida ja kaalub selle lisamist oma õigusakti ettepanekusse järgmise aasta juuniks.

---

²¹ Sealhulgas ELi-sisene ja -väline lennundus, v.a merelaevandus.

²² See on seotud kaugkütte hõlmatusiga süsteemis ja tingitud elektriküttest.

Lisaks heitkogustega kauplemise laiendamisele võib CO₂ hinna kehtestamisele ja heitkoguste vähendamisele kaasa aidata ka energia maksustamise direktiivi läbivaatamine. Hästi läbimõeldud maksureformid võivad edendada majanduskasvu, töökohtade loomist ja vastupanuvõimet ning soodustada õiglast üleminekut. Praegu on suur hulk valdkondlikke maksuvabastusi ja -vähendusi tegelikkuses fossiilkütuste toetuste vormid, mis ei ole kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkidega.

Komisjon on teadlik, et CO₂ heite maksustamine ei kõrvalda kõiki vähese heitega ja heitevabade lahenduste kasutuselevõtu takistusi. Vaja on muid täiendavaid poliitikameetmeid, et tagada stiimulite kooskõla ja soodustada edasisi investeeringuid puhta energia tehnoloogiatesse ja taristusse ning ületada väikese sissetulekuga leibkondade rahastamisraskused. Maanteetranspordis on heitkogustega kauplemise eeliseks sõidukipargi heitkoguste piiramine ülempiiriga ja asjaolu, et samas motiveeritakse hinnasignaali kaudu käitumist muutma, millel on püsiv mõju liikuvuslahendustele. Samal ajal on autode CO₂ heite normid peamine tegur, mis tagab tänapäevaste ja uuenduslike keskkonnasõbralike sõidukite, sealhulgas elektrisõidukite pakkumise. Sõiduautodele ja kaubikutele on vaja kehtestada ranged CO₂ heite normid, et tagada selge suundumine heitevaba liikuvuse poole.

Seetõttu arendatakse paralleelselt edasi olemasolevat reguleerivat ja tugiraamistikku. Vaadatakse läbi taastuvenergia, energiatõhususe ja transpordi poliitika ja -normid ning vajaduse korral võetakse kasutusele uued poliitikameetmed. Valdkondlikud eesmärgid seatakse kogu majandust hõlmava kasvuhoonegaaside heite 55 % vähendamise eesmärgi silmas pidades. Komisjon toetab neid eesmärgi meetmetega, mis edendavad õiglast üleminekut, teadus- ja arendustegevust ning kestlikku rahandust, ning tagab liidu eelarve ja majanduse taastamise vahendite tõhusa kasutamise ülemineku toetamiseks.

Järgmised sammud heitkogustega kauplemise valdkonnas

Laiendatud heitkogustega kauplemise süsteemi võiks arendada väärtusahela alguse kauplemissüsteemina, kus reguleerimine toimuks kütusetarnijate ja maksuladude tasandil, ning selles tuleks piisavalt käsitleda topeltarvestuse, maksudest kõrvalehoidmise või lünkade riski seoses üksustega, kes on hõlmatud olemasoleva väärtusahela lõpu süsteemiga lennundus-, energia- ja tööstussektoris.

Nagu praegune ELi HKS on näidanud, nõuab uue turu areng toimivat järelevalvet, aruandlust ja kontrolli ning sellele tuleb kasuks üleminekukord või katseperiood, enne kui see järk-järgult olemasolevasse süsteemi integreeritakse.

Väikse sissetulekuga leibkondade kütte- ja kütusekulude koormus on suurem kui jõukamatel leibkondadel. See tähendab, et heitkogustega kauplemise laiendamisel tuleb tegeleda jaotusliku mõjuga, näiteks kasutades osa vastavast enampakkumise tulust. See sõltub tulude jaotusest ELi ja riikide vahel ning tulude hästi suunatud kasutamisest (nt moderniseerimisfond ja innovatsioonifond)²³.

---

²³ Euroopa Ülemkogu 17.–21. juuli 2020. aasta järeldustes tunnistati vajadust teha tööd omavahendite süsteemi reformimiseks ja võtta liidu jaoks kasutusele uued omavahendid. Sellega seoses kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni üles esitama ettepanekut heitkogustega kauplemise läbivaadatud süsteemi kohta ning laiendada seda võimaluse korral merendussektorile ja vähendada lennuettevõtjatele tasuta eraldatavaid saastekvoote.

ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamiseks on vaja ka ELi heitkogustega kauplemise süsteemi rangemat piirmäära, et luua vajalik pikaajaline CO₂ hinnasignaali ja edendada CO₂ heite edasist vähendamist.

Selleks tuleb läbi vaadata lineaarne vähendamistegur, millega määratakse kindlaks piirmäära iga-aastane vähendamine üle praeguse 2,2 %, et oleks tagatud vajalik heitkoguste vähendamine ELi HKSiga hõlmatud sektorites. Võttes arvesse, et nominaalne piirmäär on praegu tegelikest heitkogustest kõrgem, võiks lineaarse vähendamisteguri muutmise ühendada piirmäära ühekordse vähendamisega, mis lähendaks seda heitkoguste tegelikule tasemele. Komisjon hindab piirmäära vähendamise võimalusi täiendavalt süsteemi laiendamise ja turustabiilsusreservi toimimise järgmise aasta läbivaatamise kontekstis. Samuti hindab komisjon laiendatud süsteemi ja vähendatud piirmäära kombineeritud mõju tööstusele eraldatavatele tasuta saastekvootidele, et tõhusalt vähendada kasvuhoonegaaside heite ülekandumise riski. Mõjuhinnangu esmase hinnangu kohaselt on veel võimalik eraldada märkimisväärset hulga tasuta saastekvoote, isegi kui piirmäära on vaja vähendada.

Kuna EL seab kõrgema kliimaeesmärgi, teeb komisjon tööd selle nimel, et võtta teatavates sektorites kasutusele süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism, et tegeleda kasvuhoonegaaside heite ülekandumise riskiga. Komisjon kaalub käimasoleva mõjuhinnangu raames mitut varianti alternatiivina praegustele seda riski käsitlevatele meetmetele, et esitada seadusandlik ettepanek 2021. aasta esimeses pooles.

Heitkogustega kauplemine: merendus- ja lennundussektor

ELi rahvusvahelised merendus- ja lennundussektori heitkogused on alates 1990. aastast kasvanud rohkem kui 50 %. Nendes sektorites on kiiresti vaja võtta meetmeid, sealhulgas praegusest kriisist toibumise kontekstis. EL on kehtestanud õigusraamistiku, mis hõlmab kõiki kasvuhoonegaaside heitkoguseid, välja arvatud meretranspordist pärit heitkogused, mille puhul keskendutakse kehtivas määruks üksnes heitkoguste seirele, aruandlusele ja kontrollile. Lennunduse puhul on ELi HKS-i kohaldamine väljapoole Euroopa Majanduspiirkonna riike toimivate lendudega seoses praegu peatatud, et võimaldada vastavate rahvusvaheliste õigusaktide väljatöötamist.

Mõlemas sektoris peaks EL kooskõlas Pariisi kokkuleppe kohase rahvusvahelise kohustusega võtta kogu majandust hõlmavaid meetmeid jätkuvalt reguleerima vähemalt ELi-sisese lennunduse heidet ELi HKS-i raames ja lisama sellesse süsteemi vähemalt ELi-sisese meretranspordi²⁴. Lennunduse puhul teeb komisjon ettepaneku vähendada saastekvootide tasuta eraldamist, suurendades selles sektoris CO₂ hinnasignaali tõhusust, võttes samal ajal arvesse muid poliitikameetmeid, nagu energia maksustamine ja ReFuelEU algatused.

Meretranspordi ja lennunduse valdkonnas on soovitatav teha rahvusvahelist koostööd. Selles kontekstis peaksid tõhusaid meetmeid soodustama Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis (IMO) ja Rahvusvahelises Tsiviillennunduse Organisatsioonis (ICAO) läbiräägitud või läbirääkimisel olevad rahvusvahelised meetmed, nagu rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidiheite kompenseerimise ja vähendamise

---

²⁴ Kui võtta ELi kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise eesmärgis arvesse kõiki ELi väliseid merenduse ja lennunduse heitkoguseid, st ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni kasvuhoonegaaside inventuuris memokirjena esitatud eeldatavat ulatust, tuleks 2030. aastaks võrreldes 1990. aastaga saavutada keskmiselt veel kuni kolme protsendipunkti suurune vähendamine muudes sektorites, et täita ELi üldist heitkoguste vähendamise eesmärki.

süsteem (CORSA). Pidades silmas üleilmsel tasandil tehtud edusamme, pöörab komisjon uuesti poliitilist tähelepanu ELi HKSi rahvusvahelistele aspektidele, maksustamisele ja kütusepoliitikale lennunduses ja merenduses, et tagada kogu ELiga seonduva transpordi kütusekasutuses järkjärguline CO₂ heite vähendamine; eesmärgiks seatakse rahvusvahelisest lennundusest ja laevandusest pärit heitkoguste lisamine ELi HKSi.

Põllumajanduse, maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektor

Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektori heited ja sidumine hõlmatakse täielikult 2030. aastaks kavandatud ELi kasvuhoonegaaside eesmärgiga vastavalt ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni inventuuriandmetes esitatule.

See on ajavahemikul 2030–2050 lähtepunktiks, et saavutada kliimaneutraalsus ja võimaldada täielikult sidusal viisil jälgida edusamme kasvuhoonegaaside netonullheite saavutamisel 2050. aastaks. Vastavad eesmärgid tuleb kehtestada jõupingutuste jagamise määruks ja ELi HKSi, et tagada kogu majanduses vähemalt 2030. aastaks seatud kasvuhoonegaaside heitkoguste 55 % võrra vähendamise eesmärgi täitmine.

Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määruks on praegu ette nähtud nõue, et ELi liikmesriigid säilitaksid oma looduslikud CO₂ sidujad, lähtudes olemasolevatest maakasutustavadeist. See hõlmab nii metsandus- kui ka põllumajandussektori tegevust.

Aja jooksul tuleks sektoris rohkem ära teha. Praegune suundumus maa CO₂ sidujate vähenemisele tuleb peatada ja ümber pöörata. Bioloogilise mitmekesisuse strateegia, strateegia „Talust taldrikule“, tulevane metsastrateegia, ELi looduse taastamise kava ja uus kliimamuutustega kohanemise strateegia näevad kõik ette tugevad poliitikameetmed, et kaitsta ja suurendada looduslikku CO₂ sidumist ja ELi metsade vastupanuvõimet kliimamuutustele, taastada kahjustatud maa, ökosüsteemid ja märgalad ning toetada biomajandust, sealhulgas vastupidavate raietoodete kasutamist, järgides täielikult bioloogilist mitmekesisust edendavaid ökoloogilisi põhimõtteid.

See sektor peab pakkuma maailma kasvavale elanikkonnale kliimaneutraalses majanduses toitu, sööta ja materjale. Bioloogilise mitmekesisuse aspektidega on loodud tugev sünergia ja kompromissid. Eesmärk peaks olema suurendada kestlikult toodetud biomassi kasutamist ning minimeerida tervete puude ning toidu- ja söödakultuuride kasutamist energia tootmiseks. Selle probleemiga tegelemine hõlmab taastuvenergia direktiivis kehtestatud biomassi säästlikkuse kriteeriumide (mida kasutatakse ka ELi HKSi) läbivaatamist ja vajaduse korral ülevaatamist pärast seda, kui komisjon on hinnanud ELi ja üleilmset biomassipakkumist ja -nõudlust ning sellega seotud kestlikkust.

Biomassiga seotud aspekte tuleb hinnata sidusalt teiste kütusealgatustega, nt taastuvenergia direktiiviga, kütusekvaliteedi direktiiviga ning tulevaste algatustega, millega edendatakse säästvate lennuki- ja laevakütuste kasutamist. Üldise kliima- ja energiapoliitikaga kooskõlas olev kütusepoliitika on oluline nende sektorite jaoks, kus heitkoguseid on raske vähendada, olgu siis tegemist biogaasi ja biokütuste või vesinikkütuse või e-kütuste tootmisega.

Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektoris seotakse praegu rohkem CO₂ selle säilitamisega biomassis või mulla süsinikuvarus, kui seda atmosfääri paisatakse. Seda sidujat tuleb säilitada ja isegi suurendada, et tasakaalustada ülejäänud heitkogused majanduses CO₂ sidumisega ja saavutada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside

netonullheide. Suurem paindlikkus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määruse ning jõupingutuste jagamise määruse vahel võiks olla üks viis, kuidas suurendada stiimuleid CO₂ sidumiseks maakasutussektoris endas. Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektoris praegu kehtivatest nõuetest kaugemale minevaid eesmärke tuleb siiski hoolikalt hinnata, võttes arvesse liikmesriikide erinevat olukorda. Seejuures oleks kasu bioloogilise mitmekesisuse strateegiaid ja metsandusstrateegiaid rakendava poliitika üksikasjalikust analüüsist ja väljatöötamisest, mis on põhimõtteliselt aluseks täiendavatele meetmetele sektori heitkoguste vähendamiseks. Komisjon kaalub neid võimalusi, kui ta esitab järgmisel aastal seadusandliku ettepaneku maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse määruse ning jõupingutuste jagamise määruse ajakohastamiseks.

Et kasvuhoonegaasidesidumine praktikas teoks saaks, tuleb üksikuid põllumajandustootjaid või metsamajandajaid otseselt motiveerida rohkem süsinikku oma maal ja metsades säilitama. Praegu sõltub see suurel määral liikmesriikide tegevusest, kuid süsinikku siduvat majandamist ja süsiniku sidumise sertifitseerimist tuleks kuni 2030. aastani üha enam kasutada.

Veel üks samm kasvuhoonegaaside sidumise suurendamiseks võiks olla põllumajanduses tekkivate muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heite integreerimine maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse ning sellise uue reguleeritud sektori loomine, mis hõlmaks põllumajandust, metsandust ja maakasutust. Selline sektor võiks muutuda 2035. aastaks kulutõhusal viisil kiiresti kliimanetraalseks ning seejärel võimaldada kasvuhoonegaaside sidumist, mis oleks suurem kui heide. See nõuaks uudset poliitilist lähenemisviisi, millega i) seatakse riiklikud ja allsektorite eesmärgid ja sihttasemed, ii) loodaks kogu ELis paindlikkus, tagades kulutõhusad stiimulid ja rakendades vajalikke rahalisi vahendeid, ning iii) arendataks süsiniku sidumise sertifitseerimist. Kliimapakti kohase ELi algatusega süsinikku siduva majandamise kohta tutvustatakse ja edendatakse selliseid uusi ärimudeleid.

Komisjon peab selgelt vajalikuks luua mõne aja pärast põllumajanduse, metsanduse ja maakasutuse sektor oma konkreetse poliitikaraamistikuga, mis hõlmaks kõiki kõnealuste sektorite heitkoguseid ja nende sidumist ning saaks esimeseks sektoriks, mille kasvuhoonegaaside netoheide on null. Seejärel seotakse kõnealuses sektoris süsinikku, et tasakaalustada muudes sektorites ülejäänud heitkoguseid, mis on tingitud tugevast süsiniku sidumise sertifitseerimissüsteemist.

Jõupingutuste jagamise määrus

Heitkogustega kauplemise ettenägemine märkimisväärsele osale olemasolevatest jõupingutuste jagamise määruse kohaldamisalasse kuuluvatest sektoritest ning põllumajandusega seotud muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heite üleminek maakasutussektoris mõjutaks seda määrust. Komisjon kaalub erinevaid võimalusi, pidades silmas heitkogustega kauplemise laiendamist kõigile fossiilkütuste kasutusviisidele.

Kui ühelt poolt säilitada määruse kohaldamisala, luues kattuvuse ELi HKS-i ja jõupingutuste jagamise määrusega hõlmatud sektorite vahel, annaks see liikmesriikidele stiimuli võtta täiendavaid meetmeid õigusraamistiku tugevdamiseks sellistes sektorites nagu hooned ja maanteetransport. Kui aga kohaldamisala kitsendatakse ja kui mindaks täielikult üle kõiki fossiilkütuste põletamisel tekkivaid heitkoguseid hõlmavale ELi HKS-ile, hõlmaks määrus valdavalt muud kui CO₂ heidet. Määruse roll ja eesmärk väheneks veelgi, kui põllumajandusega seotud muude kasvuhoonegaaside kui CO₂ heide

läheks üle põllumajandus- ja maakasutuse sektorisse. Kui kõigi muude määruse eesmärkide saavutamine oleks teiste õigusaktidega piisavalt sihipärane, võiks määruse tulevikus isegi tervikuna kehtetuks tunnistada.

Võttes arvesse vajadust säilitada liikmesriikide jaoks tugevad stiimulid ja näha ette nende vastutus, et tagada meetmete võtmine riiklikul tasandil, kasutab komisjon eelseisvat mõjuhindangut nii heitkogustega kauplemise süsteemi kui ka jõupingutuste jagamise määruse läbivaatamiseks, et konsulteerida üldsusega täiendavalt jõupingutuste jagamise määruse ja sellega seotud juhtimismäärusega taotletavate eesmärkide üle. Samal ajal on liikmesriikidel kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks erinev suutlikkus. ELi eelarve koos paketi „Next Generation EU“ võib olla muutuste peamiseks teguriks ning võimendada kestlikke avaliku ja erasektori investeringuid, kui vahendeid nõuetekohaselt kasutatakse. Õiglase ülemineku tagamiseks on jätkuvalt oluline käsitleda liikmesriikide vahelisi jaotusprobleeme.

Taastuvenegiapoliitika

Taastuvenegial on oluline osa Euroopa rohelise kokkuleppe täitmisel ja kliimanetraalsuse saavutamisel 2050. aastaks.

Tehtud hindamise põhjal on selge, et EL peab juba 2030. aastaks minema praeguselt energiasüsteemilt üle integreeritud energiasüsteemile, mis põhineb suures osas taastuvatel energiaallikatel. Intensiivsema poliitika ja ELi HKS-i laiendamisega saavutatava eesmärgiga vähendada kasvuhoonegaaside heidet 55 % peaks hinnangute kohaselt olema võimalik saavutada taastuvate energiaallikate osakaal ligikaudu 38,5 % ulatuses.

Taastuvaid energiaallikaid tuleb kasutada rohkem, et aidata kaasa kõrgemate kliimaeesmärkide saavutamisele ja edendada liidu juhtpositsiooni taastuvenegia tehnoloogiate tööstuses. Taastuvate energiaallikate osakaalu suurendamise eesmärk tagab vajaliku prognoositavuse ja investeerimiskindluse taastuvenegia edasiseks kasutuselevõtuks kõigis sektorites.

Üleminek kliimanetraalsusele nõuab konkurentsivõimelist, turvalist ja säästvat energiasüsteemi ning tugevat siseturu raamistikku. Olemasolevas raamistikus ja hiljutistes ELi energiasüsteemide lõimimise ning vesiniku- ja akustrateegias on ette nähtud olulised rakendamistingimused taastuvate energiakandjate kasutuselevõtuks. Selleks et minna edasi, tugevdatakse asjaomaseid õigusakte ja toetatakse neid komisjoni tulevaste algatustega, mis käsitlevad renoveerimislainet, avamere taastuvenegia strateegiat, lennunduses ja merenduses kasutatavaid alternatiivkütuseid ning säästva ja aruka liikuvuse strateegiat.

ELi meetmed keskenduvad taastuvenegia tehnoloogiate kulutõhusale kavandamisele ja arendamisele, kõrvaldades turutõkked ja pakkudes piisavaid stiimuleid taastuvenegia nõudluseks, eelkõige lõpptarbimissektorites, nagu küte ja jahutus või transport, kas elektrifitseerimise või taastuvate ja vähesese CO₂ heitega kütuste, näiteks täiustatud biokütuste või muude säästvate alternatiivkütuste kasutamise kaudu. Komisjon uurib suutlikkuse suurendamise kavasid, et luua kodanike juhitud taastuvenegiakogukondi, mida rahastab EL, ja omatarbeks toodetud energia tarbimise mudeleid, mis võimaldavad suuremat omaksvõttu tarbijate poolt ja detsentraliseeritud taastuvenegia tehnoloogiate kiiremat arendamist. Samuti võib vaja minna pidevat toetust taastuvenegia hankimisele ettevõtjate poolt ning taastuvenegia alaste minimaalsete kohustuslike keskkonnahoidlike riigihangete kriteeriumide ja eesmärkide kehtestamist.

Konkreetselt kütte ja jahutuse sektoris, kus kasutatakse peamiselt fossiilkütuseid, kavatseb komisjon hinnata olemasoleva soovitusliku kütte ja jahutuse eesmärgi laadi ja taset, sealhulgas kaugkütte ja -jahutuse eesmärki, samuti vajalikke meetmeid ja arvutusraamistikku, et võtta hoonetes ja tööstuses rohkem arvesse taastuvenergiat ja vähesel CO₂ heitel põhinevaid lahendusi, sealhulgas elektrit.

Transpordi osas näitab mõjuhindang, et elektrifitseerimisel on CO₂ heite vähendamise peamise viisina selge roll. Siiski on mõned transpordisektorid, näiteks lennundus- ja merendussektor, väga sõltuvad suure energiatihedusega kütustest. Lisaks neis sektorites tehtud säästvate alternatiivkütuste algatustele ReFuelEU Aviation ja FuelEU Maritime paneb komisjon ette ajakohastatud metoodika, et edendada taastuvenergia direktiivis osutatud taastuvkütuste ja vähesel CO₂ heitega kütuste kasutamist transpordisektoris vastavalt nende kasvuhoonegaaside heite näitajatele.

Lisaks toetaks taastuvate energiaallikate edasiarendamist kõigi taastuvkütuste ja vähesel CO₂ heitega kütuste terviklik terminoloogia ning selliste kütuste Euroopa sertifitseerimise süsteem, mis põhineb eelkõige kasvuhoonegaaside heite vähendamisel kogu olulusringi jooksul ja kestlikkuskriteeriumidel ning näiteks taastuvenergia direktiivi kehtivatel sätetel. Taastuvate energiaallikate ulatuslik kasutuselevõtt eeldab ka vajaliku taristu olemasolu. Ulatusliku ja kohaliku taristu planeerimine, elutähtsate taristute kaitse ja nende vastupidavuse suurendamine peaks lähtuma terviklikust lähenemisviisist ning sellel peaks põhinema energiavõrkusid (TEN-E) käsitleva määruse, üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) määruse ja alternatiivkütuste taristu direktiivi eelseisev läbivaatamine. Tuleks edendada nüüdisaegseid madala temperatuuriga kaugküttesüsteeme, kuna need suudavad sobitada kohaliku nõudluse taastuvate ja jäätmeenergiaallikatega, aga ka üldise elektri- ja gaasivõrguga, aidates nii kaasa pakkumise ja nõudluse optimeerimisele energiakandjate vahel.

Energiatõhususe poliitika

ELil on laiahaardeline raamistik mitmesuguste eri sektorite energiatõhususe meetmete jaoks²⁵. Energiatõhusust käsitlevate kehtivate õigusaktide täitmise range tagamine on vajalik, kuid sellest ei piisa suurema kliimaeesmärgi saavutamiseks. Mõjuhindang näitab, et energiatõhusust tuleb oluliselt parandada, kuni see moodustab ligikaudu 36 % energia lõpptarbimisest²⁶.

Ambitsioonikama energiatõhususe eesmärgi saavutamiseks ning riiklikes energia- ja kliimakavades riiklike energiatõhususpanuste ühiste eesmärkide erinevuse kaotamiseks on vaja võtta meetmeid mitmes valdkonnas, peamiselt seadusandlike poliitiliste algatuste kaudu, mis kuulutati 2021. aasta juuniks välja juba Euroopa rohelises kokkuleppes. Seepärast määratakse nendes algatustes kindlaks konkreetsed poliitikavalikud ja uute eesmärkide täpne tase.

Käesolevale teatisele lisatud analüüsist nähtub siiski, et suurem osa säästust peaks tulema hoonete arvelt. Tulevase renoveerimislaine käigus käivitatakse rida meetmeid, et suurendada renoveerimise põhjalikkust ja kiirust ühe hoone ja piirkonna tasandil, minna üle taastuvenergiat põhinevatele küttelahendustele, levitada kõige tõhusamaid tooteid ja

²⁵ 2012. aasta energiatõhususe direktiiv koos hoonete energiatõhususe direktiiviga, ökodisaini direktiiviga ning energiamärgistuse ja rehvide märgistamise määrusega

²⁶ Mõjuhindangus on kindlaks määratud vahemik 35,5–36,7 %, sõltuvalt uue 2030. aasta eesmärgi aluseks olevate poliitikameetmete üldisest ülesehitusest. See vastaks 39,2 %–40,6 % suurusele primaarenergia tarbimisele.

seadmeid, võtta kasutusele arukad süsteemid ja hoonetega seotud taristu e-sõidukite laadimiseks ning parandada hoonete välispiirdeid (isolatsioon ja aknad). Meetmeid ei võeta mitte ainult selleks, et parandada hoonete energiatõhususe direktiivi järgimist, vaid ka sihipärase läbivaatamise vajaduse kindlakstegemiseks. Samuti kaalutakse võimalust kehtestada kohustuslikud nõuded halvimate energiatõhususe näitajatega hoonetele ja järk-järgult karmistada energiatõhususe miinimumnõudeid, et tagada piisav miinimumkiirus hoonefondi täiustamiseks.

Tuginedes olemasolevale raamistikule ja pikaajalistele renoveerimisstrateegiatele, määratakse kindlaks muud meetmed, et kõrvaldada peamised takistused hoonete renoveerimisel ning tugevdada tõmbetegureid kiiremaks ja põhjalikumaks renoveerimiseks. Renoveerimislaine hõlmab elemente, mida on vaja kõrgema renoveerimismäära saavutamiseks ja säilitamiseks, sealhulgas reguleerimise tugevdamist. Sellega nähakse ette piisavad rahastamisvahendid, näiteks riskide vähendamise hõlbustamiseks ja tegeliku energiasäästu mõõtmise stimuleerimiseks, ning muud hõlbustavad meetmed, näiteks vajalike oskuste alase koolituse edendamine. Kehtestatakse soovituslikud vahe-eesmärgid aastateks 2030, 2040 ja 2050 koos mõõdetavate edunäitajatega.

Lisaks hoonesektori panusele on vaja teha ka muid jõupingutusi, et kõrgemat energiatõhususe eesmärki oleks võimalik saavutada.

Kehtivad energiatõhususe nõuded ja tootestandardid vaadatakse läbi 2021. aasta esimesel poolel. Lisaks uuritakse ringmajanduse tegevuskavas²⁷ välja kuulutatud tulevases kestlikke tooteid käsitlevas seadusandlikus algatuses ökodisaini lähenemisviisi laiendamist muudele tootekategooriatele.

Kõrgemad eesmärgid nõuavad ka energiatõhususe suuremat edendamist kulutõhusalt kogu energiasüsteemi kõigis valdkondades ning kõigis asjaomastes sektorites, kus tegevus mõjutab energianõudlust, näiteks transpordi- ja põllumajandussektoris. Sellega seoses esitab komisjon 2021. aasta esimeses kvartalis konkreetsed suunised. Võttes arvesse, et info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) sektori arvele langeb 5–9 % ülemaailmsest elektritarbimisest ja enam kui 2 % ülemaailmsetest kasvuhoonegaaside heitkogustest, teatati ELi digitaalstrateegias²⁸ kohustusest muuta andmekeskused 2030. aastaks kliimanetraalseks aastatel 2021–2022 väljatöötatud meetmetega.

CO₂ heite normid ja sõidukistandardid maanteetranspordis

Maanteetranspordi puhul on CO₂ heite normid ja sõidukistandardid osutunud tõhusaks poliitikavahendiks. Paralleelselt heitkogustega kauplemise kohaldamisega maanteetranspordi suhtes kütusetarnija ja teemaksude tasandil, kooskõlas eurovinjeti direktiivi käimasoleva läbivaatamisega, tagavad ainult ranged CO₂ heite normid, et tootjad pakuvad nüüdisaegseid ja uuenduslikke keskkonnasõbralikke sõidukeid, sealhulgas selliseid, mille kütusekulu on oluliselt väiksem ja millel on väiksemad ülekandeseadmed, nagu akutoitega või vesinikkütuseelemendiga elektrisõidukid, mille ei ole nn paagist ratasteni heidet. Seepärast vaatab komisjon 2021. aasta juuniks läbi sõiduautode ja kaubikute puhul 2030. aastaks kehtestatud CO₂ heite normid ja täiendab neid.

---

²⁷ COM(2020) 98 final.

²⁸ COM(2020) 67 final.

Seda tööd tuleb teha ka pärast 2030. aastat. Mõjuhinnangust nähtub, et üldise kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamiseks 2050. aastaks peavad peaaegu kõik teedel sõitvad autod olema selleks ajaks heiteta sõidukid. Selle ülemineku peab kaasnema nende sõidukite laadimiseks ja tankimiseks vajaliku taristu nõuetekohane kasutuselevõtt. Sellega seoses on oluline algatus alternatiivkütuste taristu direktiivi eelseisev läbivaatamine. Uute autotehnoloogiate väljatöötamiseks ja katsetamiseks kulub palju aega ning autosid kasutatakse 10–15 aastat. Komisjon hindab lähikuudel ka seda, mida kõnealuses sektoris tegelikult vaja oleks, et aidata kaasa kliimaneutraalsuse saavutamisele 2050. aastaks, ning millal peaks autode sisepõlemismootorite tootmine lõppema.

Kliimameetmete integreerimine kõikidesse poliitikavaldkondadesse

Palju muid ELi poliitikameetmeid on kehtestatud või ümber kujundatud, et toetada põhimõtet „ära tekita kahju“ ja üleminekut kliimaneutraalsusele. Kliimapolitika eesmärkide integreerimine muudesse ELi poliitikavaldkondadesse on peamine tegur, mis võimaldab õiglasel üleminekul põhinevat kaasavat üleminekut.

Kestliku Euroopa investeerimiskava eesmärk on edendada kestlikke investeeringuid. Õiglase ülemineku fond (õiglase ülemineku mehhanismi esimene samm) tegeleb ülemineku kiirendamisega söe-, turba-, põlevkivi- ja CO₂ mahukates piirkondades. InvestEU programm keskendub erainvesteeringute ligimeelitamisele ja tehtud on ettepanek kasutada vähemalt 30 % selle kogu rahastamispaketist kliimaeesmärkide saavutamisele otseselt kaasa aitamiseks. Moderniseerimisfond toetab energiasüsteemi üleminekut väiksema sissetulekuga liikmesriikides. Euroopa Regionaalarengu Fond ja Ühtekuuluvusfond toetavad täiendavaid investeeringuid energiatõhususse, taastuvatesse energiaallikatesse, innovatsiooni ja teadusuuringutesse. Euroopa Sotsiaalfond+ toetab igakülgselt töötajate täiend- ja ümberõpet. Lisaks esitab komisjon 2021. aasta mais Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamise tegevuskava, millega edendatakse õiglasi üleminekuid, juurdepääsu koolitusele ja põhiteenustele, sealhulgas energiale, liikuvusele ja eluasemele kõigi jaoks. Järgmisel aastal käivitatavas komisjoni pikaajalises kavas maapiirkondade kohta pööratakse erilist tähelepanu jätkusuutlikkuse edendamisele äärepoolseimates maapiirkondades elavate kodanike jaoks.

Uues teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammis „Euroopa horisont“, mis hõlmab kliima, energeetika ja liikuvuse teemavaldkonda, on vähemalt 35 % rahalistest vahenditest ette nähtud kliimaeesmärkide saavutamise toetamiseks. Innovatsioonifond toetab murranguliste tehnoloogiate tutvustamist äritasandil energia- ja tööstussektoris.

Uuendatud kestliku rahanduse strateegia koos kavandatud seadusandlike ja muude kui seadusandlike algatustega suunab erasektori investeeringuid rohkem keskkonnahoidlikule majanduse taastamisele ja jätkusuutlikule majandustegevusele. Muude algatuste hulgas on ELi kestliku rahanduse taksonoomial, ELi rohelistel võlakirjade standardil ja kliima võrdluselustel oluline roll investeeringute soodustamisel, et need vastaksid paremini reaalmajanduse vajadustele ja tooksid kasu nii planeedile kui ka ühiskonnale.

Kliimaneutraalsuse saavutamist silmas pidades on tulevase säästva ja aruka liikuvuse strateegia üks põhieesmärk vähendada transpordisektori koguheidet 2050. aastaks 90 % võrreldes 1990. aasta tasemega, käsitledes samal ajal sektori taastumist.

Tööstus peab võtma muutuste tegemisel juhtrolli, kui Euroopa alustab üleminekut kliimaneutraalsusele ja digitaalsele juhtrollile, võimendades samal ajal oma ühtse turu

mõju ülemaailmsete standardite kehtestamisele. Nii Euroopa tööstusstrateegias²⁹ kui ka ELi ringmajanduse tegevuskavas osutatakse suuremale ressursitõhususele ja ringmajandusele kui ELi tööstuse ajakohastamise hädavajalikele viisidele, mis aitavad kaasa kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisele.

Turvaline akudega varustamine kooskõlas Euroopa akuliidu akusid käsitleva strateegilise tegevuskavaga on hädavajalik ELi energiasüsteemi CO₂ heite vähendamiseks, võimaldades üha suuremate taastuvenergia koguste integreerimist, ning meie transpordisektori jaoks, kiirendades üleminekut elektrisõidukitele.

Õhku, vett ja pinnast hõlmavas tulevases nullsaaste tegevuskavas uuritakse, kuidas jätkata suurte tööstuskäitiste põhjustatud saastega tegelemist täielikus kooskõlas kliima-, energia- ja ringmajanduse poliitikaga. ELi digitaalstrateegia toetab digitehnoloogiat, mis võib aidata saavutada kliimaneutraalsuse kõigis ELi majandussektorites, ning selle eesmärk on muuta IKT sektor keskkonnasõbralikumaks.

Liikmesriikide poolt väljatöötatavad ÜPP strateegiakavad annavad hea võimaluse suunata rohkem vahendeid põllumajandussektori heitkoguste püsivale vähendamisele, suurendades samal ajal selle sektori majanduslikku ja keskkonnavalast jätkusuutlikkust ja vastupanuvõimet.

Kliimamuutustega kohanemist käsitleva ambitsioonikama ELi strateegia ettevalmistamine on oluline kõigi majandussektorite jaoks, kuna kliimamuutused avaldavad üha suuremat survet Euroopa majanduslikule ja sotsiaalsele struktuurile, hoolimata kliimamuutuste leevendamiseks tehtud jõupingutustest.

Nii kliimamuutuste leevendamist kui ka nendega kohanemist soodustavad omakorda sellised ELi kosmoseprogrammid nagu Copernicus, mille seirevõime pidevalt paraneb.

Üldiselt on kõrgema eesmärgi seadmine 2030. aastaks ning üleminek kliimaneutraalsusele ja COVID-19 kriisist taastumine nii keeruline ülesanne kui ka võimalus luua kõigile parem tulevik. Tehnilise toetuse vahendiga tagatakse, et liikmesriigid saavad jätkusuutlike ja majanduskasvu soodustavate reformide väljatöötamisel vajadusekohast eksperdinõu.

Lisaks poliitikale ja regulatsioonile on oma osa kodanikel, kogukondadel ja organisatsioonidel. Piirkonnad ja linnad on ümberkujundavate ja jätkusuutlike lahenduste peamised keskused, mis juhatavad teed selliste liikumiste kaudu nagu linnapeade pakt. Selleks algatab komisjon kliimapakti, et kodanikud saaksid kaasa rääkida ja osaleda kliimameetmete kavandamises, teabe jagamises, rohujuuresandi algatuste käivitamises ja selliste lahenduste tutvustamises, mida teised võivad järgida.

Rahvusvaheline mõõde

Arenenud majandusena, millel on tõendatud kogemus kõrgete eesmärkidega kliimapoliitika edukal rakendamisel, on ELil nii võimalus kui ka moraalne kohustus mõjutada ülemaailmseid kasvuhoonegaaside heitkoguste suundumusi ja suurendada ressursitõhusust rahvusvahelistel kliimaläbirääkimistel ja väljaspool neid. ELi eesmärgi suurendamine praeguselt tasemelt 55 %-le järgmise kümne aasta jooksul kahekordistab ELi riiklikult kindlaksmääratud panuse eesmärke ja valmistab ette eelseisvad ÜRO

---

²⁹ COM(2020) 102 final.

kliimamuutustealased läbirääkimised 2021. aastal, tugevdades seeläbi ELi juhtivat positsiooni maailmas.

Komisjon kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles käsutama seda ELi uue panusena Pariisi kokkuleppesse. See tuleks enne aasta lõppu esitada ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonile ELi riiklikult kindlaksmääratud ajakohastatud panusena. See hoogustaks varakult ÜRO tegevust Pariisi kokkuleppe osaliste 2021. aasta lõpus toimuva kohtumise ettevalmistamisel ning ÜRO tegevuskümnendi kava (2030. aasta tegevuskava).

Seades 2030. aastaks kõrgema eesmärgi ja suurendades sellel läbi Pariisi kokkuleppe kohaseid eesmärke, oleks EL ülejäänud maailmale positiivseks eeskujuks, kuidas kliimamuutustega tõhusalt toime tulla, püüeldes samal ajal nüüdisaegse ja konkurentsivõimelise majanduse ning jõuka, kaasava ja vastupidava ühiskonna poole. Samuti annaks see hoogu järgmisel aastal toimuvatele mitmepoolsetele aruteludele G7 ja G20 raames, mida juhivad vastavalt Ühendkuningriik ja Itaalia. EL saab välisabi kaudu toetada kolmandaid riike nende püüdlustes kliimaeesmärke suurendada.

EL peaks olema jätkuvalt eeskujuks, kuid ta peab kasutama oma mõjuvõimu ka selleks, et edendada ülemaailmseid muutusi majanduslikes stiimulites vähese CO₂ heitega majandusele ülemineku toetamiseks, võttes arvesse muutuvat geopoliitilist ja geomajanduslikku tegelikkust. EL jätkab mitmepoolse reeglitepõhise koostöö edendamist, kasutades oma keskkonnahoidlikkuse, kliima- ja energia alast diplomaatiat ning kõiki välispoliitika vahendeid, et suurendada oma partnerite, eelkõige suurimate ja tulevaste heitkoguste tekitajate püüdlusi ning kiirendada ülemaailmset kliimaneutraalsusele üleminekut. Praktiliselt tähendab see ELi strateegiliste partnerluste, välisrahastamise ning kaubandus- ja muude koostööplatvormide kasutamist, sealhulgas rahvusvaheliste keskkonnastandardite kasutuselevõtmisega ja puhta tehnoloogia edendamisega kaubanduse kaudu. Erasektoril peaks olema oluline roll ning tähtis on ELi juhtroll kestlikus rahanduses, eelkõige ELi taksonoomia kaudu, mis aitab investoritel minna üle vähese CO₂ heitega, vastupidavale ja ressursitõhusale majandusele, ning koos rahvusvaheliste partneritega loodava kestliku rahanduse rahvusvahelise platvormi kaudu. EL otsib vastastikku kasulikke liite ja tagab rahvusvaheliselt võrdsed võimalused selliste uute säästvate tehnoloogiate jaoks nagu saastevaba vesinik, täiustatud päikese- ja tuuleenergia, akud ja CO₂ sidumine, ning samuti nende tehnoloogiate kriitilise tähtsusega toorainete jaoks, nagu haruldased muldmetallid. ELi seisund maailma suurima kaubandusblokina annab sellega seoses märkimisväärseid võimalusi.

Samal ajal peavad kõik riigid ja eelkõige G20 liikmed ülemaailmsete kliimamuutuste tõhusaks ohjamiseks ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks esitama palju ambitsioonikamad meetmed, et katastroofilisi tagajärgi oleks võimalik ennetada.

Kuna meie partnerite eesmärgid ei ole EL kliimaeesmärkide suurenedes samaväärselt edenenud, teeb komisjon ettepaneku luua valitud sektorite jaoks süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism, et vähendada kasvuhoonegaaside heite ülekandumise riski, alternatiivina praegu sama riski vähendamiseks võetavatele meetmetele. Seega uurib komisjon võimalusi luua tõhus süsinikdioksiidi piirimaksu mehhanism, mis oleks kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni eeskirjadega.

5. JÄRELDUSED JA JÄRGMISED SAMMUD

ELi eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2030. aastaks 55 % on teostatav ning kasulik meie kodanike tervisele, jõukusele ja heaolule. Alahindamata

väljakutset kaasata järgmise kümne aasta jooksul märkimisväärseid täiendavaid investeeringuid ja edendada õiglast üleminekut, annab see võimaluse kestlikuks majanduskasvuks ning COVID-19 kriisist taastumist silmas pidades ka võimaluse teha püsivaid investeeringuid, mis võivad ELi majanduse taaskäivitada.

2030. aastaks seatud suuremad eesmärgid aitavad heitkoguseid järkjärgulisemalt vähendada ning saavutada tasakaalustatum majanduslik ja sotsiaalne üleminek kliimanetraalsusele järgmise 30 aasta jooksul. Seetõttu on see tulevaste põlvkondade jaoks usaldusväärsem, mõistlikum ja õiglasem.

Loodusvaradele avaldatav surve, üldine ebakindlus ülemaailmsete suundumuste suhtes ja kasvavad kliimaprobleemid maailma elanikkonna jaoks survestavad kõiki valitsusi kiiresti tegutsema. Ulatuslik tegutsemine annab ELile ning selle ettevõtjatele ja tööstusharudele rahvusvahelisel majandusareenil esmategutseja eelise, suurendades ELi konkurentsivõimet säästvate ja keskkonnanahoidlike tehnoloogiate kasvavatel ülemaailmsedel turgudel.

Sama oluline on ka see, et kõrgemad eesmärgid toovad koos kliimamuutuste vastase võitlusega olulist kasu, nagu väiksemad fossiilkütuste impordikulud, suurem energiajulgeolek, väiksem õhusaaste, parem tervis, suurem bioloogiline mitmekesisus, väiksem sõltuvus imporditud toorainetest ja väiksem jäätmetest tulenev oht. Koos intensiivsema taastuenergia ja energiatõhususe poliitikaga vähendab see leibkondade ja ettevõtete energiakulusid, aitab – tingimusel et sotsiaalset mõju arvesse võetakse – leevendada energiaostuvõimetust ning aitab kaasa majanduskasvule ja töökohtade loomisele.

ELi kodanikud, ettevõtjad ja sotsiaalpartnerid vajavad kliimanetraalsuse suunas liikumisel suuremat kindlust ja prognoositavust. Seepärast muudab komisjon täna oma ettepanekut esimese Euroopa kliimaseaduse kohta³⁰, lisades 2030. aasta eesmärgi vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aastaga võrreldes vähemalt 55 %. See on lähtealuseks ELi 2050. aastaks sujuvalt kliimanetraalseks muutmisel. Komisjon palub Euroopa Parlamendil ja nõukogul jõuda kiiresti Euroopa kliimaseaduse suhtes kokkuleppele ja see vastu võtta.

Järgmise üheksa kuu jooksul vaatab komisjon läbi oma peamised kliima- ja energiaalased õigusaktid. Käesolevas teatises on juba esitatud peamised võimalused nende muutmiseks. Komisjon on veendunud, et kõik meie majanduse CO₂ heite vähendamiseks seotud poliitikameetmed peavad olema sidusad, et meie eesmärgid oleks võimalik saavutada. Heitkogustega kauplemise tugevdatud ja laiendatud kasutamine ELi tasandil, energiatõhususe ja taastuenergia poliitika, säästvat liikuvust ja transporti, ringmajandust, keskkonna-, põllumajandus-, finants-, teadus- ja innovatsiooni- ning tööstuspoliitikat toetavad vahendid mängivad olulist rolli Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisel üldiselt ning eelkõige suurema kliimaeesmärgi saavutamisel 2030. aastaks ja kliimanetraalsuse saavutamisel 2050. aastaks.

Tuginedes ulatuslikule avalikule arutelule ja konsultatsiooniprotsessile Euroopa Parlamendi, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, Regioonide Komitee, liikmesriikide parlamentide ning kõigi kodanike ja sidusrühmadega – eelkõige Euroopa kliimapakti, aga ka tulevase Euroopa tulevikku käsitleva konverentsi kaudu – valmistab komisjon 2021. aasta juuniks ette peamised vajalikud seadusandlikud ettepanekud. See

---

³⁰ COM(2020) 80 final.

peaks sillutama teed nende kiirele vastuvõtmisele ja jätma kõigile osalistele piisavalt aega, et saavutada 2030. aastaks seatud suuremad kliima- ja energiaalased eesmärgid.